

Notitie “Inkoopregeling AOW”

Inhoud:

- 1. Inleiding**
- 2. Informatievoorziening aan immigranten en emigranten**
- 3. Structurele informatievoorziening over AOW-rechten**
- 4. Afwegingskader mogelijke aanpassing inkoopregeling AOW**
- 5. Verruiming beslistermijn van 5 naar 10 jaar**
- 6. Gespreide betaling bij inkoop**
- 7. Eenmalige inkoopregeling**
- 8. Positie voormalig Rijksgenoten**

Bijlagen:*1. Overzicht Generaal Pardonregelingen*

Volledig overzicht van de generaal pardonregelingen die in het verleden zijn afgekondigd m.b.t. tot de inkoopregeling AOW.

*2. Budgettaire consequenties verruiming inkoopregeling**3. Budgettaire consequenties eenmalige inkoopregeling*

Bevat een aantal tabellen waarin voor de beschreven varianten de budgettaire consequenties in beeld zijn gebracht.

4. Overzicht premiepercentages AOW

1. Inleiding

Tijdens het AO van 17 januari jl. heeft de Staatssecretaris aangegeven modaliteiten te willen onderzoeken voor het verruimen van de inkoopregeling voor de AOW. Het gaat hierbij om het verlengen van de beslistermijn van 5 naar 10 jaar en de mogelijkheid van gespreide betaling. CDA, PvdA, de CU, D66, GL en SP bepleiten verder te onderzoeken om eenmalig terugwerkende kracht te verbinden aan de inkoopregeling en daarbij speciaal de positie van (voormalige) Rijksgenoten nog eens te bezien. De Kamer heeft in dit verband de motie Omtzigt aangenomen, waarin de regering verzocht wordt bij de vormgeving van de nieuwe inkoopregeling de mogelijkheid om éénmalig nog recht te kunnen inkopen tegen een redelijke premie te onderzoeken en uit te werken¹. De Staatssecretaris heeft hierop toegezegd dat de Kamer vóór het zomerreces een notitie zal ontvangen over de mogelijkheden om de inkoopregeling te verruimen met daarin:

- opties voor verruiming van de inkoopregeling (inclusief gespreide betaling) met daarbij aandacht voor de kosten en baten en uitvoerbaarheid.
- de positie van Rijksgenoten, de feitelijke gang van zaken rondom de onafhankelijkheid van Suriname en een overzicht van eerdere “pardonregelingen” in de 70-er jaren.
- de mogelijkheid van een eenmalige inkoopregeling voor personen jonger dan 65 jaar.

In deze notitie ga ik ook in op de motie Ortega-Martijn waarin de regering gevraagd is een plan te presenteren om bij het jaarlijkse verzekerdenbericht werknemersverzekeringen informatie te verschaffen over de opgebouwde AOW-rechten, een mogelijk AOW-hiaat en de mogelijkheden tot inkoop en vrijwillige voortzetting².

Leeswijzer

Paragraaf 2 gaat in op het geven van voorlichting aan immigranten en emigranten omtrent de AOW. In paragraaf 3 zal worden ingegaan op de mogelijkheid van het structureel informeren van burgers over hun AOW-rechten. Hierbij komt ook het verzekerdenbericht aan de orde. In paragraaf 4 zal het verzekeringskarakter van de AOW aan bod komen, daarnaast worden enkele algemene overwegingen weergegeven die relevant zijn voor een eventuele aanpassing van de inkoopregeling. Hierna komt een aantal paragrafen over de inkoopmogelijkheden in de AOW. Paragraaf 5 behandelt een verruiming van de inkooptermijn van 5 naar 10 jaar. Paragraaf 6 gaat in op een verkenning van de mogelijkheden van gespreide betaling. In paragraaf 7 wordt gekeken naar de mogelijkheid van een generaal pardon of eenmalige inkoopregeling. Deze notitie wordt afgesloten met een beschrijving van de positie van voormalig Rijksgenoten en Surinamers in het bijzonder (paragraaf 8). In bijlage 1 is op verzoek van de Kamer een overzicht opgenomen van alle pardonregelingen ten aanzien van de inkoop voor de AOW die in het verleden zijn ingesteld.

¹ Tweede Kamer, 2007-2008, 29549, nr. 18

² Tweede Kamer, 2007-2008, 29549, nr. 17

2. Informatievoorziening aan immigranten en emigranten

Mensen die zich voor het eerst inschrijven in Nederland, zijn in de meeste gevallen vanaf het moment van inschrijven verzekerd voor de AOW. Om een onvolledige AOW te voorkomen, kunnen zij de achterliggende periode inkopen. Mensen die zich uitschrijven, zijn meestal niet langer verzekerd voor de AOW. Zij kunnen de AOW-verzekering op vrijwillige basis voortzetten. De SVB verstrekt op dit moment vooral via internet voorlichting over inkoopmogelijkheden en vrijwillige verzekering aan nieuwkomers en vertrekkers. Via de website van de SVB wordt campagne gevoerd en bij individuele vragen van klanten wordt gericht voorlichting gegeven. Daarnaast is de SVB mede-initiatiefnemer van de website: <http://www.vertreknaarhetbuitenland.overheid.nl> en het Grensinfopunt: <http://www.grensinfopunt.nl>. Op initiatief van de Manifestgroep, waarin de SVB participeert, zal met ingang van 1 juli 2008 een webportaal geopend worden gericht op mensen die zich in Nederland vestigen. Deze initiatieven dragen er toe bij dat burgers die zich in Nederland vestigen of die uit Nederland vertrekken, goed geïnformeerd kunnen zijn over de gevolgen van deze stap voor hun AOW-opbouw.

Maar een passieve verwijzing naar websites is niet genoeg. Mensen moeten ook actief en gericht benaderd worden. Daarbij kunnen gemeenten, de Belastingdienst en de SVB een rol spelen. In de ideale situatie ontvangen alle emigranten en immigranten dezelfde informatie op hetzelfde moment van dezelfde organisatie. Vanuit het perspectief van de burger is het niet wenselijk dat hij twee of meer keren dezelfde informatie van verschillende partijen ontvangt. De gemeenten lijken een aantrekkelijke partij voor die rol, omdat alle immigranten en emigranten bij de gemeente terechtkomen. Gemeenten hebben echter niet altijd direct contact met mensen die zich uitschrijven en bij inschrijving geven gemeenten op basis van vrijwilligheid informatie mee. Hierdoor zal niet iedereen bereikt worden. In sommige gevallen verstrekt de Belastingdienst informatie over de vrijwillige verzekering na vertrek uit Nederland, maar dat gebeurt niet automatisch en niet altijd omdat niet alle gemeenten bij uitschrijving verwijzen naar de Belastingdienst.

Gelet op het bovenstaande is de SVB de meest aangewezen partij om immigranten en emigranten te benaderen met informatie over de gevolgen van deze stap voor hun AOW-opbouw. Het voordeel van deze benadering is dat de SVB uitvoerder is van de regeling, zelf de informatie heeft die wordt verstrekt en voor de inhoud van de informatie niet afhankelijk is van andere partijen.

Op dit moment leidt een uitschrijving uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) altijd al tot een melding aan de SVB. De SVB ontvangt op dit moment alleen een melding van inschrijving van de GBA van EU-onderdanen. Ten behoeve van de vulling van de Volledige Volksverzekerden Administratie (VVA) zal de SVB op termijn ook geautoriseerd moeten worden om bij elke inschrijving in de GBA een melding daarvan te ontvangen.

Op deze wijze zal gerealiseerd worden dat de SVB geïnformeerd wordt over alle mensen die zich bij de GBA in- of uitschrijven. Deze informatie kan de basis vormen voor een mailing aan mensen die zich in- of uitschrijven bij de GBA. De verwachting is dat de jaarlijks terugkerende kosten in verband met deze voorlichting ongeveer €0,26 miljoen bedragen. Bij deze mailing aan emigranten en immigranten is sprake van een tijdelijke overbruggingsmaatregel, totdat de VVA volledig operationeel is en iedereen die een AOW-gat heeft persoonlijk geïnformeerd kan worden. Op deze structurele oplossing wordt in de volgende paragraaf ingegaan.

3. Structurele informatievoorziening over AOW-rechten

Om personen in staat te stellen op tijd maatregelen te treffen om hun AOW-gat te dichten, is het van belang dat men op de hoogte is van het feit dat men een AOW-gat heeft. Met de motie Ortega-Martijn is de regering gevraagd een plan te presenteren om bij het jaarlijkse verzekerdenbericht werknemersverzekeringen (amendement-Omtzigt, 30 238, nr. 10) informatie te verschaffen over de opgebouwde AOW-rechten, een mogelijk AOW-hiaat en de mogelijkheden tot inkoop en vrijwillige voortzetting. In dit kader heeft de Staatssecretaris toegezegd dat hij zal bezien of er een periodiek overzicht kan komen voor burgers, waarin hun AOW-pensioenopbouw is vermeld. Daarbij is onderzocht of het opportuun is dit overzicht op te nemen in het verzekerdenbericht dat het UWV jaarlijks zal gaan verstrekken.

Volledige Verzekerdenadministratie (VVA)

Om personen op de hoogte te stellen van hun verzekeringsstatus met betrekking tot de AOW moet er een administratie bestaan waarin deze gegevens zijn opgenomen. Een dergelijke administratie bestaat op dit moment niet. Een koppeling met het UWV-verzekeringsbericht is daarom niet mogelijk. De SVB beoordeelt de verzekerdenstatus namelijk vlak voordat men de pensioengerechtigde leeftijd bereikt en in een aantal gevallen op aanvraag van burgers. De SVB houdt geen actueel verzekerdenbestand bij. Het project VVA is erop gericht op termijn een actueel verzekerdenbestand te hebben. Hierna zal nog separaat worden ingegaan op de doorlooptijd van de VVA.

Het koppelen van het verzekerdenbericht voor de AOW aan het UWV-verzekerdenbericht kent een aantal knelpunten. In de eerste plaats omdat de doelgroep van de werknemersverzekeringen veel beperkter is dan die voor de volksverzekeringen. Het is niet zo dat iedereen die voor de volksverzekeringen verzekerd is, daarmee tevens automatisch voor de werknemersverzekeringen verzekerd is. Substantiële groepen als zelfstandigen, niet-werkenden en andere uitzonderingscategorieën worden zo niet bereikt. Daarnaast worden relevante doelgroepen die geen AOW in Nederland opbouwen, zoals grensarbeiders die buiten Nederland arbeid verrichten, met dit bericht niet bereikt.

Daarnaast is het weinig zinvol om iedere burger elk jaar te informeren over zijn verzekeringsstatus met betrekking tot de AOW. In veruit de meeste gevallen bouwen burgers namelijk gewoon AOW op. Het is veel doeltreffender om juist alleen die burgers te benaderen die een hiaat hebben. Hen kan inzicht verschaft worden over de omvang van het hiaat en kan informatie gegeven worden hoe men maatregelen kan treffen, bijvoorbeeld door zich in te kopen in de AOW. Op basis van het VVA is een dergelijke persoonlijke informatievoorziening mogelijk.

Tot slot is van belang te melden dat bij de behandeling van de Pensioenwet in 2006 het amendement Verbeet c.s. (30 413 nr. 58) is aangenomen, waarin is besloten tot de oprichting van een pensioenregister. Het Pensioenregister moet het voor iedere deelnemer, gewezen deelnemer en gewezen partner mogelijk maken om via één ingang een overzicht te krijgen van alle door hem opgebouwde pensioenaanspraken, ook als de aanspraken bij verschillende pensioenuitvoerders zijn opgebouwd alsmede de aanspraken in het kader van de AOW. Voor wat de AOW betreft is de vulling van het Pensioenregister wederom afhankelijk van het volledig in werking zijn van de VVA.

Planning en doorlooptijd VVA

De SVB is inmiddels gestart met het project VVA. Dit is een zeer omvangrijke operatie. Hieronder zal ingegaan worden op de vijf stappen binnen dit project en zal een indicatie worden gegeven van de doorlooptijd.

Stap 1: Omzetten beperkte verzekerdenadministratie; Inhaalslag VVA

De SVB beschikt al over een groot aantal signalen, vanuit bijvoorbeeld de GBA of de Belastingdienst, dat personen een periode in het buitenland hebben gewoond of gewerkt, de zogenaamde beperkte verzekerdenadministratie. De SVB spaart deze signalen op totdat men 65 wordt om vervolgens te beoordelen hoeveel jaren men AOW-opbouw heeft gehad. In deze eerste stap naar een volledige VVA wordt de beoordeling van deze signalen naar voren gehaald en worden de AOW-opbouwjaren vastgesteld. Hierbij wordt begonnen met personen uit de oudste leeftijdscohorten en wordt gaandeweg steeds een jonger leeftijdscohort beoordeeld. Personen die onder de beoordeling vallen krijgen van het resultaat bericht via een SVB Pensioenoverzicht.

Stap 2: Actueel houden status

Na de start van het omzetten van de beperkte verzekerdenadministratie zal parallel het beheer op afgegeven pensioenoverzichten worden ontwikkeld. Kort gezegd, wijzigt de actuele verzekeringspositie van de personen die reeds beoordeeld zijn door bijvoorbeeld emigratie of immigratie dan wordt een aanvullend overzicht verstrekt.

Stap 3: AWBZ: actuele verzekeringsstatus

Op verzoek van het ministerie van VWS zal de SVB in 2009 beginnen met het zo veel en zo snel mogelijk vaststellen van de actuele verzekeringsstatus van de huidige ingezetenen. VWS heeft dit verzoek gedaan om inzicht te krijgen in de groep personen die onverzekerd is voor de Zorgverzekeringswet. Verzekeringplichtig voor de Zorgverzekeringswet is dezelfde groep personen die van rechtswege verzekerd is voor de AWBZ. De AWBZ heeft als volksverzekering dezelfde kring van verzekerden als de AOW. Deze operatie versnelt hiermee de vulling van de VVA.

De SVB geeft aan dat een AWBZ-verzekerdenbestand op 1 januari 2010 beschikbaar kan zijn, waarbij in 85 tot 95% van de gevallen de actuele verzekerdenstatus is vastgelegd (het percentage is afhankelijk van de automatiseringsgraad). Het resterende deel vereist handmatige gevalsbehandeling die naar verwachting deels alsnog geautomatiseerd kan worden; het dan resterende deel vereist dat personen benaderd moeten worden om duidelijkheid te verkrijgen omtrent hun persoonlijke situatie aan de hand waarvan de verzekerdenstatus kan worden afgeleid. Het gaat daarbij om complexe gevallen die afwijken van de hoofdregel van ingezetenschap. Afhankelijk van de beschikbare capaciteit voor de handmatige gevalsbehandeling kan in enkele jaren na 2010 (tot 2013–2017; afhankelijk van de automatiseringsgraad) het 100%-niveau worden bereikt.

De plannen voor deze operatie verkeren overigens nog in het voorbereidende stadium (zie brief minister VWS aan de Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 29 689, nr. 180). De noodzakelijke wetgeving is voor het najaar van 2008 voorzien.

Zoals gezegd gaat het hier om het verkrijgen van een actuele stand van verzekering van de huidige ingezetenen, waarbij ook de ingangsdatum van de verzekering bekend is. Hierin is dus niet het volledige verzekeringsverleden van personen opgenomen. Het is op basis van deze gegevens niet mogelijk uitspraken te doen over een eventueel AOW-gat. Wel is het zo dat wanneer de ingangsdatum van de verzekering ligt na het 15^e levensjaar er waarschijnlijk sprake is van een AOW-gat. Hoe groot dit gat is, is echter niet duidelijk. Een overweging zou kunnen zijn deze personen via een gerichte mailing te informeren over de (eenmalige) inkoopregeling.

Daarnaast zijn ook niet opgenomen personen die niet ingezetene zijn, maar dat in het verleden wel zijn geweest.

Stap 4: Beheer actuele verzekeringsstatus

Gelijktijdig aan stap 3 zal het beheer op de actuele verzekeringsstatus worden vormgegeven. Bij een grensoverschrijdende activiteit (emigratie, immigratie, grensarbeid) met gevolgen voor de actuele verzekeringsstatus zal aan de klant voorlichting worden gegeven, onder meer over de vrijwillige voortzetting en de inkoopmogelijkheid.

Stap 5: Personen met niet eerder bekend buitenlandverleden

Met de AWBZ-stap worden bij de SVB ook klanten bekend die op grond van een historisch buitenlands verblijf een AOW-korting tegemoet kunnen zien en nog geen deel uitmaken van het huidige klantenbestand in de beperkte verzekerdenadministratie. Ook voor deze categorie zal een separate inhaalslag moeten worden uitgevoerd.

Wanneer de stappen 1 t/m 5 zijn doorlopen is er sprake van volledig gevuld VVA. Voor het volledig kunnen vullen van de VVA (actuele status én verzekeringstijdvakken uit het verleden) rekent de SVB een termijn van 10 tot 20 jaar. Vanwege deze lange duur richt de SVB zich in eerste instantie op die doelgroepen waarvoor het van belang is in een zo vroeg mogelijk stadium geïnformeerd te worden over een mogelijk hiaat in de AOW-verzekeringsofbouw. Maar ook dit blijft een traject van jaren. De reden van de lange duur van dit traject is dat het een zeer ingrijpende operatie is. Wat er feitelijk gebeurt, is dat de beoordeling van het verzekeringsverleden van burgers, die nu plaats vindt vlak voordat mensen de pensioengerechtigde leeftijd bereiken, voor alle verzekerden naar voren wordt gehaald. Hierbij wordt begonnen met de leeftijdsgroepen die het dichtst bij de pensioengerechtigde leeftijd zijn. Van daaruit komen steeds jongere leeftijdsgroepen aan bod, tot het moment dat alle leeftijdsgroepen tussen 15^e en 65^e levensjaar zijn opgenomen in de VVA. Gelijktijdig met het vaststellen van de actuele verzekerdenstatus is ook van belang dat deze consequent actueel gehouden wordt, totdat de verzekerde de leeftijd van 65 heeft bereikt. Beide aspecten leveren nu extra werk op dat gelijktijdig met de reguliere gevalbehandeling gedaan moet worden. Tijdens de realisatie van de VVA, kunnen de vastgestelde verzekeringsstatussen overigens gebruikt worden. Het is niet nodig te wachten totdat de VVA geheel is gerealiseerd. Op basis van beschikbare gegevens kunnen bijvoorbeeld specifieke doelgroepen geïnformeerd worden over hun verwachte opbouw en de inkoopmogelijkheden, en kunnen aanvragen sneller worden afgehandeld. Het is momenteel nog niet mogelijk aan te geven van welke doelgroepen de verzekeringsstatus wanneer bekend is. Dit is afhankelijk van de beschikbaarheid van de gegevens bij de externe bronnen en de mogelijkheden tot geautomatiseerde verwerking.

Versnelling mogelijk?

De SVB spant zich in om versnellingen aan te brengen en gezocht wordt naar alternatieven naast uitbreiding van de financiële en personele capaciteit. Uiteraard moet een versnelling wel in de organisatie kunnen worden ingepast zonder dat daarbij de kwaliteit en rechtmatigheid van de reguliere activiteiten van de SVB in het geding komt. Met betrekking tot de eerste stap (inhaalslag VVA) zijn tussen SZW en de SVB reeds afspraken gemaakt: In 2007 is voor de invoering van VVA €5 miljoen toegekend, voor de jaren 2008 en verder mag de SVB middelen uit hun reguliere budget vrijmaken ten behoeve van VVA. Daarbij is afgesproken dat de SVB de baten die VVA oplevert mag behouden. In dit kader wordt de invoering VVA beschouwd als een onderdeel van de reguliere activiteiten. De SVB heeft aangegeven dat realisatie van de VVA volgens de oorspronkelijke, geleidelijk opzet ca. €80 miljoen zou bedragen. Een versnelling van het invoeringsproces naar 10 jaar is volgens de SVB in principe mogelijk. Nadere analyse moet uitwijzen hoe één en ander past binnen de overige taakopdrachten van de SVB.

4. Afwegingskader mogelijke aanpassing inkoopregeling AOW

Inleiding

Voordat we ingaan op mogelijke aanpassingen van de huidige inkoopregeling is het goed stil te staan bij een aantal belangrijke aspecten en overwegingen. Hierbij zullen we ingaan op het verzekeringskarakter van de AOW en het fenomeen averechtse selectie bij de vrijwillige verzekering AOW. Daarnaast zullen we stilstaan bij het dilemma omtrent de gelijke behandeling.

Verzekeringskarakter AOW

De AOW is een volksverzekering. Vanwege het maatschappelijke belang dat ouderen verzekerd zijn van een minimuminkomen is de AOW een verplichte verzekering. Het verplichtende karakter zorgt ervoor dat mensen gedwongen worden te zorgen voor een basisvoorziening voor de oude dag en dat er solidariteit ontstaat tussen personen die op eigen kracht kunnen zorgen voor hun pensioen en mensen die dat niet kunnen. De solidariteit komt ook tot uitdrukking in de premie die inkomensafhankelijk is. Bij elke vorm van verzekering bestaat er een relatie tussen bijdrage en de uiteindelijke prestaties die geleverd worden. Bij de AOW is deze relatie vastgelegd in de opbouwsystematiek. De mogelijkheid van een onvolledige AOW is inherent aan de opbouwsystematiek.

De AOW kent een vrijwillige verzekering voor personen die vanuit het buitenland in Nederland komen wonen en voor personen die vanuit Nederland naar het buitenland vertrekken. Bij de vrijwillige verzekering bestaat er geen verplichtend karakter. Mensen kunnen daardoor een individuele kosten-baten afweging maken om deel te nemen aan de vrijwillige verzekering. Het effect van een vrijwillige verzekering is dat alleen personen die een relatief lage premie moeten betalen zullen deelnemen (averechtse selectie). Dit blijkt ook uit het “profiel” van de gemiddelde inkoper.

Gemiddelde inkoper

In deze notitie wordt op verschillende momenten een ‘gemiddelde’ inkoper gepresenteerd. Onderstaande cijfers over de kosten en opbrengsten van een gemiddelde inkoper voor de overheid maken duidelijk dat een vrijwillige verzekering gemiddeld ongeveer €25.000 per persoon kost. De bedragen hebben betrekking op één persoon en zijn afgerond. In de bijlagen worden de aannames rond de gemiddelde inkoper nader toegelicht.

Ontvangsten uit inkooppremie	€6.000
Extra uitgaven AOW	€36.500 -/-
<u>Besparing WWB 65+</u>	<u>€5.000</u>
Totaal	- €25.500

Een premie waarbij de bijdrage van de gemiddelde inkoper evenhoog is als zijn later te ontvangen extra AOW, zou vijf keer hoger zijn dan de huidige premie. Het heffen van een deze premie zal de inkoopregeling voor velen onbetaalbaar maken. Het toch al lage gebruik (70 mensen per jaar) zal hierdoor afnemen. Dit is niet in lijn met de doelstelling mensen zoveel mogelijk in staat te stellen zelf verantwoordelijkheid te nemen voor het dichten van hun AOW-gat. Een lagere premie zal daarentegen het gebruik van de inkoopregeling doen toenemen, hetgeen een gewenst effect is, maar tegelijk ook leiden tot substantiële kosten.

Op macroniveau betekent dit dat bij de vrijwillige verzekering de premieopbrengsten altijd lager zullen zijn dan de extra AOW-lasten. Dit effect bestaat al in de huidige opzet. Bij beleidsopties rond de vrijwillige verzekering over verstreken perioden (inkoopregeling) is het van belang waakzaam te zijn dat dit effect niet verder wordt versterkt, gelet op het draagvlak van een solidaire AOW.

De inkomsten uit de inkoop en de meeruitgaven aan AOW-uitkering lopen niet gelijkmatig in de tijd. De inkomsten uit de inkooppremie vinden op dit moment plaats, terwijl de hogere AOW-uitgaven in de toekomst liggen. De toename van de AOW-uitgaven komt vanwege de omslagfinanciering uiteindelijk bij de toekomstige generatie te liggen.

Op verschillende plaatsen in deze notitie wordt een vergelijking gemaakt tussen de kosten en de opbrengsten van de inkoopregeling. In die zin wordt veelal gesproken over een premie, waarbij de hoogte van de premie gelijk is aan de extra lasten AOW op individueel niveau. Op dit (micro)niveau is dit een terechte vergelijking. Het laat zien dat een dergelijke premie op microniveau onhaalbaar is, en dat daardoor op macroniveau de opbrengsten van de inkoopregeling lager zijn dan de extra uitgaven.

Gelijke behandeling

Zoals gezegd is het de wens van de regering om burgers optimaal in staat te stellen de eigen verantwoordelijkheid te nemen om eventuele AOW-gaten te repareren. Hiervoor is de vrijwillige verzekering AOW ook bedoeld. Vanuit de gelijke behandelingsgedachte kan het echter niet zo zijn dat deze vrijwillige verzekering voorwaarden biedt die financieel en anderszins veel gunstiger zijn dan de verplichte verzekering. De wens om de inkoopregeling aantrekkelijker en toegankelijker te maken moet in dat licht worden gezien.

Daarnaast is van belang dat veel mensen zich reeds hebben ingekocht. Wanneer de inkoopregeling in de toekomst een gunstiger regime krijgt, is dit een ongelijke behandeling ten opzichte van deze groep mensen.

5. Verruiming beslistermijn van 5 naar 10 jaar

De huidige inkoopregeling geldt voor personen die verplicht verzekerd raken voor de Volksverzekeringen (doordat ze in Nederland zijn komen wonen) en die tussen de 15 en 65 jaar oud zijn. De inkoopregeling bepaalt dat men binnen een termijn van 5 jaar na binnenkomst moet besluiten zich in te kopen.

Immigranten kopen zich echter alleen in voor de AOW, wanneer zij het besluit hebben genomen dat zij zich definitief in Nederland vestigen. Om tot een dergelijk belangrijk besluit te komen hebben mensen een bepaalde periode nodig. Een langere beslistermijn zorgt ervoor dat mensen in de gelegenheid worden gesteld deze keuze weloverwogen te maken en voorkomt dat wanneer mensen uiteindelijk tot de slotsom komen dat de vestiging in Nederland toch definitief zal zijn de beslistermijn reeds is verlopen.

Het verlengen van de beslistermijn maakt het ook beter mogelijk voldoende geld te sparen om de benodigde premiebetaling te voldoen. Immers, op dit moment moeten personen die zich willen inkopen het volledige inkoopbedrag ineens voldoen. Een langere spaarperiode kan mensen over de streep trekken zich alsnog in te kopen.

Met het verlengen van de beslistermijn van 5 naar 10 jaar doet het kabinet het maximale om immigranten in staat te stellen zelf verantwoordelijkheid te nemen voor het dichten van het eigen AOW-gat.

In 2001 is de beslistermijn verlengd van 1 naar 5 jaar. Dit heeft niet geleid tot een significant hoger gebruik. Het aantal aanvragen is in die periode wel iets toegenomen, echter soortgelijke effecten treden ook op als de media veel aandacht aan het onderwerp schenkt. In de onderstaande tabel staan de aantallen inkopers per jaar. In de tabel is uitgegaan van de personen die in een bepaald jaar verplicht verzekerd zijn geraakt en zich hebben ingekocht. Omdat de beslistermijn momenteel 5 jaar is, kan dit betekenen dat de aantallen in de jaren vanaf 2003 nog zullen toenemen.

Tabel 4.1 Gebruik huidige inkoopregeling

Jaar van binnenkomst	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aantal inkopers	60	70	70	73	71	45	35	26	22

Bron: SVB

Wanneer het verlengen van de beslistermijn van 5 naar 10 jaar vergelijkbare effecten heeft als de verlenging van 1 naar 5 jaar verwacht de SVB dat er nauwelijks wijzigingen nodig zijn in de procesgang binnen de SVB.

6. Gespreide betaling

Inleiding

In de huidige inkoopregeling is vastgelegd dat het inkoopbedrag in één keer betaald moet worden. Omdat het kan gaan om aanzienlijke bedragen, kan dit een drempel zijn om zich in te kopen. Het mogelijk maken van gespreide betaling kan deze drempel wegnemen. Daarnaast geeft gespreide betaling de SVB meer ruimte om individueel maatwerk te leveren. Ten slotte is van belang dat de regeling vanuit de uitvoeringsoptiek efficiënt wordt vormgegeven.

Effecten gespreide betaling

De burgers moeten meer mogelijkheden krijgen om de vrijwillige premie te kunnen betalen. Of het bieden van gespreide betaling leidt tot een hoger gebruik is niet direct te beantwoorden. Cijfers van de Bond van Verzekeraars geven geen uitsluitsel. In de categorie individuele levensverzekeringen worden jaarlijks meer polissen afgesloten met een periodieke premie dan polissen met een premie ineens (60 % vs. 40%). Daarmee lijkt gespreide betaling voor een klant aantrekkelijker dan een bedrag ineens. Gezien de beoogde doelgroep is het te verwachten dat klanten zullen kiezen voor een afbetalingsregeling, zeker als de meerkosten gering zijn.

Voorwaarden gespreide betaling

In de huidige inkoopregeling maakt het voor de premiehoogte niet uit wanneer de premie betaald wordt. Met andere woorden, iemand die al in het eerste jaar waarin hij verplicht verzekerd is geworden, gebruik maakt van de inkoopregeling, betaalt net zoveel premie als iemand met een vergelijkbaar onverzekerd verleden die dat pas na vijf jaar doet. Deze laatste persoon heeft hierdoor (beperkte) voordelen door inflatie en rente-effecten.

Wanneer door de introductie van gespreide betaling de betalingen worden uitgesmeerd over een langere periode dan vanaf vijf jaar na binnenkomst, nemen de inflatie- en rente-effecten toe. Deze periode kan vrij lang zijn, afhankelijk van de leeftijd op moment van inkoop en de afbetalingsvariant (zie onder). Wanneer iemand op zijn 20ste in Nederland komt en zich wil inkopen voor de jaren tussen zijn 15^e en 20^e betekent dit onder variant A (zie onder) dat deze persoon de betaling kan uitspreiden over 45 jaar.

Gezien de inflatie- en rentevoordelen, die een dergelijke lange periode met zich meebrengt, moet de vraag gesteld worden of een compensatie hiervoor op zijn plaats is. Immers, voorkomen moet worden dat er een onredelijk voordeel ontstaat voor personen die inkopen via gespreide betaling ten opzichte van personen die ineens hebben ingekocht in het verleden. Daarnaast is van belang dat de verhouding tussen wat een verplicht verzekerde bijdraagt aan de AOW en wat een persoon die inkoopt bijdraagt aan de AOW in balans blijft.

Gezien het bovenstaande ligt het voor de hand te kiezen voor een maximum aantal jaren waarover de betaling van de inkooppremie gespreid kan worden en daarbij een rente-opslag te hanteren. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een rekenrente van 3%.

Het aantal termijnbetalingen

Voor de aflossing van de inkooppremie kan worden gerekend met verschillende termijnen. Het aantal jaren bepaalt uiteindelijk het termijnbedrag: hoe meer termijnen, des te lager het te betalen jaarlijkse bedrag. Voor de bepaling van het aantal termijnbetalingen kunnen 3 varianten worden opgesteld:

- A. De mogelijkheid van gespreide betaling tot de leeftijd van 65 jaar is bereikt (uitgaande van een gemiddelde leeftijd van een immigrant leidt dit tot ongeveer 40 jaarlijkse termijnbetalingen);
- B. De mogelijkheid van gespreide betaling over een periode van 10 jaar;

C. De mogelijkheid van gespreide betaling over een periode van 5 jaar.

Uitkeringslasten

Het aanbieden van gespreide betaling binnen de inkoopregeling zal een positief effect hebben op het gebruik. Het gebruik van de regeling is mede afhankelijk van de keuze voor het aantal betalingstermijnen. In afstemming met de SVB is het gebruik bij termijnbetaling tot 65-jarige leeftijd verondersteld op 1% tot 2% van de doelgroep. De doelgroep wordt bepaald door de jaarlijkse immigratiestroom, gecorrigeerd voor remigranten (50% zal zich niet blijvend vestigen) en leeftijd (immigranten jonger dan 15 of ouder dan 65 jaar vallen buiten de doelgroep). Dit leidt tot een verwacht gebruik bij variant A van minimaal 500 en maximaal 1.000 personen op jaarbasis (ten opzichte van het gebruik van 70 personen in de huidige situatie). Voor het gebruik binnen afbetalingsvariant B en C is uitgegaan van een evenredige afname³.

De budgettaire gevolgen van het verhoogde gebruik van de inkoopregeling worden bepaald door de inkomsten uit de premiebetaling, de extra uitgaven AOW en de besparing op de WWB65+. In de structurele situatie (ongeveer 2070) zullen de budgettaire uitgaven voor variant A, bepaald door de extra AOW-lasten en de besparing op de WWB65+, toenemen en minimaal €13 miljoen en maximaal €29 miljoen bedragen. Uitgaande van 10 jaarlijkse termijnbetalingen (variant B) bedragen de toename van de budgettaire uitgaven minimaal €2 miljoen en maximaal €6 miljoen per jaar. Bij variant C gaat het om maximaal €2 miljoen per jaar in de structurele situatie.

Inkomsten

Daar staat tegenover dat er extra inkomsten uit de inkooppremie zijn. Afhankelijk van onder andere de gekozen variant en de daarbij behorende aannames rond het gebruik, zijn deze inkomsten als volgt. Voor variant A tussen €4 miljoen en €9 miljoen per jaar in de structurele situatie; de inkomsten onder variant B bedragen maximaal €1 miljoen. Bij variant C gaat het om maximaal €0,3 miljoen per jaar in de structurele situatie.

Naast de inkomsten uit de te ontvangen inkooppremies, zijn er ook indirecte effecten in de vorm van extra belastinginkomsten die de overheid ontvangt over de aangevulde AOW. Deze indirecte effecten zijn niet in de berekeningen meegenomen.

Voor nadere veronderstellingen bij deze ramingen wordt verwezen naar bijlage 2.

Uitvoeringskosten SVB

De SVB schat in dat vanaf het moment dat de inhoud van de regeling vast staat een jaar nodig is om de regeling te kunnen uitvoeren. SVB geeft er de voorkeur aan te werken met jaarbetalingen in plaats van maandbetalingen, aangezien dat beter aansluit op hun systemen. De uitvoeringskosten voor de gespreide betalingsregeling vallen uiteen in structurele kosten en eenmalige kosten die samenhangen met het opzetten van een dergelijke regeling.

Eenmalige kosten

De huidige software is erop gericht premies te berekenen op basis van een belastbaar inkomen en een debiteurenadministratie te voeren op basis van jaarpremies. Aflossingen per maand, premieberekeningen op basis van inkomen plus een opslag en het verwerken van automatische incasso's zijn met de huidige programmatuur niet mogelijk.

³ Van 40 jaartermijnen naar 10 jaartermijnen is een afname van 75%. Het gebruik zal daardoor ook 75% afnemen.

Mogelijke oplossingen zijn:

- Aanpassing van het AOW-systeem waardoor de debiteurenadministratie van het AOW systeem beschikbaar komt voor de afdeling Vrijwillige Verzekeringen
- Aanpassing van de huidige programmatuur (een debiteurenadministratie van Exact met maatwerk voor SVB)
- Verwerven van een nieuw administratief pakket, inclusief maatwerk voor de koppeling met bestaande systemen.
- Nieuwbouw

Afhankelijk van de gekozen oplossing bedragen de kosten voor het aanpassen van de systemen €80.000 tot €200.000.

Structurele kosten

Naast de systeemaanpassing zijn er ook structurele uitvoeringskosten te onderscheiden. Deze kosten hebben betrekking op het hogere aantal aanvragen per jaar en de kosten die gepaard gaan met het aanbieden van gespreide betaling. Zowel de beoordelingskosten van de aanvragen als de kosten voor gespreide betaling zijn afhankelijk van het gebruik, en daarmee van de keuze voor de afbetalingsvariant. Binnen afbetalingsvariant A bedragen de beoordelingskosten circa €0,14 miljoen per jaar, terwijl de kosten voor gespreide betaling circa €0,5 miljoen bedragen in de structurele situatie. Deze structurele situatie wordt bereikt na 40 jaar (in 2050). Voor afbetalingsvariant B bedragen de totale uitvoeringskosten circa € 50.000 in de structurele situatie (in 2020). Voor variant C gaat het in de structurele situatie (in 2015) om circa €15.000 per jaar.

Conclusie

Door een langere termijn waarover de premie betaald kan worden, wordt de doelgroep voor de inkoopregeling groter. De kosten van de introductie van gespreide betaling zijn afhankelijk van de periode waarbinnen de premie gespreid kan worden en de daarmee samenhangende omvang van de groep die deelneemt.

7. Generaal pardon/Eenmalige inkoopregeling

Inleiding

In de jaren zestig en zeventig zijn er een aantal generaal pardonperioden geweest. Deze hielden allen in dat personen voor wie de reactietermijn van 1 jaar na het verplicht verzekerd raken reeds was verstreken, alsnog de kans kregen zich in te kopen voor een bepaalde datum in de toekomst. Deze hernieuwde openstelling duurde doorgaans een jaar. De overige voorwaarden van de inkoopregeling bleven hierbij ongewijzigd.

Vanuit de Kamer is door een aantal partijen de wens uitgesproken om te komen tot een nieuwe generaal pardonregeling. Hierbij is als belangrijke toetssteen meegegeven dat de premie die betaald wordt wel ‘redelijk’ dient te zijn. Aan de ene kant mag de premie niet dermate laag zijn dat hierdoor ongelijke behandeling bestaat ten opzichte van mensen die eerder inkoop hebben gepleegd en personen die altijd in Nederland hebben gewoond en AOW-premie hebben betaald. Aan de andere kant mag de premie niet zo hoog worden dat het geen reële optie is voor personen met een AOW-gat om zich in te kopen. Deze paragraaf zal in eerste instantie een generaal pardonregeling bespreken naar analogie van de generaal pardonregelingen uit het verleden. Daarnaast zal een alternatief worden besproken die meer tegemoet komt aan de wens om te komen tot een ‘redelijke’ premiestelling.

Variant 1: generaal pardon

Bij een generaal pardonregeling wordt de nu geldende inkoopregeling opnieuw opengesteld voor personen voor wie de beslistermijn reeds was verstreken. In de huidige regeling wordt de premie berekend over het inkomen uit de jaren dat men onverzekerd was. Voorbeeld: wanneer men zich in wil kopen voor het jaar 1960, betaalt men premie op basis van het inkomen dat men had in 1960 tegen het AOW-premiepercentage, dat toen gold.

Wanneer men meerdere opbouwjaren mist, is men, wanneer men zich wil inkopen, verplicht alle gemiste jaren in te kopen. Per gemist jaar wordt dan bekeken wat het inkomen en het geldende AOW-premiepercentage⁴ was in dat jaar. Bij geen inkomen of een te laag inkomen betaalt de inkoper de minimumpremie. De minimumpremie is een percentage van de maximumpremie. De maximumpremie is gekoppeld aan het maximum premie-inkomen in een bepaald jaar. De premiebedragen uit de verschillende jaren worden dan vervolgens opgeteld, zodat er een totaal premiebedrag ontstaat.

Een belangrijk voordeel van een generaal pardon-regeling oude stijl is dat de voorwaarden voor inkoop gelijk blijven. Daarnaast is het doorvoeren van een generaal pardon in regelgeving eenvoudig. Er zijn echter ook belangrijke nadelen die te maken hebben met de vraag of er sprake is van een ‘redelijke’ premiestelling. Doordat er een groot verschil in tijd zit tussen het moment van inkoop en de onverzekerde jaren heeft de persoon in kwestie een groot voordeel van rente- en inflatie-effecten. Immers, de inkoper betaalt in feite premiebedragen uit het verleden met geld van nu. Inkopen wordt daarmee erg goedkoop.

Het grote verschil in tijd maakt het ook moeilijker om het inkomen vast te stellen dat men in het verleden had voordat men naar Nederland kwam. Dit speelt al bij de huidige inkoopregeling en dit geldt nog meer wanneer het tijdsverschil tussen inkoop en onverzekerde jaren groter wordt, zoals gebeurt bij een generaal pardonregeling. Ook moeten de inkomensgegevens aangeleverd worden van elk afzonderlijk gemist opbouwjaar. Deze zijn

⁴ De premiepercentages AOW staan vermeld in bijlage 4.

voor burgers vaak lastig te achterhalen. Indien het inkomen in een niet-verzekerd jaar niet bekend is, betaalt de inkoper voor dat jaar de maximumpremie.

Het is mogelijk om tegemoet te komen aan de genoemde bezwaren van een generaal pardonregeling in de vorm van een eenmalige regeling, wanneer in deze regeling:

- de premiestelling uitgaat van een makkelijker vast te stellen inkomen;
- rekening gehouden wordt met de rente- en inflatie-effecten.

Variant 2: eenmalige inkoopregeling

Het invoeren van een eenmalige regeling houdt in dat er naast de huidige regeling een aparte regeling komt die alleen gericht zal zijn op personen voor wie de beslistermijn van de inkoopregeling reeds is verstreken en die jonger zijn dan 65 jaar. Deze regeling zal een beperkte tijd worden opengesteld, bijvoorbeeld twee jaar.

Om de uitvoering te vergemakkelijken en de kans dat men nog over inkomensgegevens beschikt te vergroten is het mogelijk de premie te baseren op het inkomen uit het eerste volledige belastingjaar dat men in Nederland woont. De premie wordt dan berekend aan de hand van het AOW-premiepercentage uit dat eerste belastingjaar. Het premiebedrag wordt vervolgens vermenigvuldigd met het aantal gemiste opbouwjaren.

Voordeel van deze insteek is dat het aantal benodigde inkomensgegevens beperkt is, in dit geval het inkomen uit één jaar. Voor de inkoopende burger betekent dit een administratieve lastenverlichting ten opzichte van de huidige regeling, waarbij voor elk gemist opbouwjaar het inkomen moet worden vastgesteld. Een ander voordeel is dat er minder vaak de maximumpremie zal worden vastgesteld. Het inkomen zal namelijk vaker bekend zijn, omdat het van recentere datum is en in Nederland is genoten. Het moeten betalen van de maximumpremie (omdat geen inkomensgegevens voor handen zijn) kan een reden zijn af te zien van inkoop, dat wordt hiermee ondervangen. Overigens zal er in lijn met de huidige regeling ook sprake moeten zijn van een minimum en maximumpremie. De maximumpremie wordt bepaald door het maximum premie-inkomen in het volledige belastingjaar na vestiging. De minimumpremie bedraagt een bepaald percentage van de maximumpremie in datzelfde jaar.

FNV/LOM/ANBO-voorstel minimumpremie

Het FNV, LOM en ANBO hebben voorgesteld voor de te hanteren minimumpremie uit te gaan van de huidige minimumpremie (2008: €454,90). Het toepassen van een huidige inkomensgrens op inkomens die in het verleden zijn genoten, brengt echter grote nadelige gevolgen met zich mee. Door de loonontwikkeling valt het inkomen in het jaar na vestiging van een aanzienlijk deel van de inkopers onder de huidige inkomensgrens. Als voorbeeld: de inkomensgrens van €8.714 (in 2008) is ongeveer gelijk aan het WML in 1977. Dit betekent dat een aanzienlijk deel van de immigranten in het jaar na vestiging een inkomen heeft genoten beneden deze inkomensgrens blijft. Dit is niet de doelgroep waarvoor een minimumpremie is ingesteld, namelijk personen die geen of erg weinig inkomen hebben. De redelijkheid komt hierdoor in het geding. Het voorstel om de huidige minimumpremie te hanteren zullen we hier dan ook niet verder uitwerken.

Rentecorrectie

Om te komen tot een 'redelijke' premiestelling is het van belang een passende correctie toe te passen op de te betalen premie. Het premiebedrag kan hiertoe verhoogd worden aan de hand van een rekenrente van 3% per jaar. Het ligt in de rede de rentecorrectie te laten plaatsvinden over de periode vanaf het berekeningsjaar (eerste volledige belastingjaar in Nederland) tot het

moment dat feitelijk tot inkoop wordt overgegaan. Op basis van bovenstaande uitgangspunten wordt hieronder de eenmalige inkoopregeling verder uitgewerkt. Hierbij zal deze variant afgezet worden tegen de variant waarbij een generaal pardon wordt afgekondigd.

Doelgroep inkoopregeling⁵

Voor de eenmalige inkoopregeling komen alle personen in aanmerking die eerder gebruik mochten maken van de inkoopregeling, maar dat destijds niet gedaan hebben. Het gaat dus om mensen die nu verplicht verzekerd zijn, jonger zijn dan 65 jaar en een gat in hun AOW-opbouw hebben. In de tabel hierna is weergegeven hoe groot de doelgroep is, uitgaande dat deze regeling vanaf 1 januari 2010 in werking treedt. Daarnaast is aangegeven wat het gemiddelde aantal gemiste jaren is binnen deze groep en wordt de gemiddelde leeftijd gegeven.

Tabel 1 Gegevens doelgroep eenmalige inkoopregeling

	Niet-westers	Westers	Totaal
Personen	650.000	350.000	1.000.000
Gem. gemiste jaren	11	13	11,5
Gem. kortingspercentage	22%	26%	23%
Gem. leeftijd in 2010	45	46	45

Bron: SZW op basis van CBS-cijfers

Gebruik inkoopregeling

In afstemming met de SVB is verondersteld dat tussen de 1 en 5% van de doelgroep gebruik zal maken van de eenmalige inkoopregeling of de generaal pardonregeling. Het gaat dus om 10.000 tot 50.000 personen. In bijlage 3 zijn de effecten van een generaal pardon en van een eenmalige regeling tegen een redelijk tarief in beeld gebracht. Ook is er aan de hand van een fictieve ‘gemiddelde inkoper’ in beeld gebracht tot welke premieniveaus de twee varianten leiden. De gemiddelde inkoper is afgeleid van het gemiddelde van de totale doelgroep; is 45 jaar oud en heeft 9 gemiste opbouwjaren. Het aantal gemiste opbouwjaren van de gemiddelde inkoper ligt lager dan het gemiddelde van de doelgroep, omdat is verondersteld dat met name inkopers met weinig gemiste jaren zich zullen inkopen.

Bij het generaal pardon (variant 1) betekent dit dat de gemiddelde inkoper voor 9 opbouwjaren in totaal €5.075 betaalt. Per extra opbouwjaar betaalt de gemiddelde inkoper dan gemiddeld $\text{€}5.075/9 = \text{€}563$. Het jaarlijkse termijnbedrag, wanneer de betaling wordt uitgesmeerd tot aan het 65ste levensjaar, beloopt €331.

De eenmalige regeling (variant 2) komt voor dezelfde gemiddelde inkoper uit op een bedrag van €12.780 met een jaarlijks termijnbedrag van €834. Per extra opbouwjaar betaalt de gemiddelde inkoper dan €1.420,-. Ter vergelijking: de huidige minimumpremie per opbouwjaar ligt op €454,90, de maximumpremie op €4.549. Voor de verschillende aannames die ten grondslag liggen aan deze raming wordt verwezen naar bijlage 3.

Uitkeringslasten

Ook bij deze eenmalige inkoopregeling wordt bij de budgettaire gevolgen onderscheid gemaakt tussen de toename van de uitgaven en de extra inkomsten uit de premieopbrengsten. De toename van de uitgaven wordt bepaald door de extra uitkeringslasten AOW minus de

⁵ Voor het bepalen van de doelgroep is uitgegaan van SZW berekeningen op basis van bij het CBS beschikbaar gestelde bestanden betreffende ‘AOW-aanspraken 2005’, welke gebaseerd zijn op gegevens uit de GBA, aangevuld met gegevens van de SVB.

besparing op de uitkeringslasten WWB65+. In de periode tot ongeveer 2080 bedraagt de toename van de uitkeringslasten voor zowel de generaal pardonregeling als de eenmalige inkoopregeling tussen +/- €280 miljoen en €1,4 miljard, afhankelijk van het gebruik van de regeling. Indien sprake zou zijn van 5 gratis opbouwjaren, zoals is voorgesteld door het FNV, bedragen de kosten tussen €3 en €4,2 miljard cumulatief in de periode 2010-2080. Op jaarbasis bedraagt de toename van de uitkeringslasten maximaal tussen €8,5 miljoen en €43 miljoen. Voor de variant waarin de jaren tot de 20-jarige leeftijd worden kwijtgescholden gaat het om een toename van maximaal €91 miljoen tot €122 miljoen per jaar.

Inkomsten

De inkoopregeling brengt ook premieopbrengsten op. Voor de generaal pardonregeling bedragen deze, afhankelijk van het gebruik, tussen €50 miljoen en €250 miljoen. De extra inkomsten in de eenmalige inkoopregeling bedragen in totaal tussen €128 miljoen en €639 miljoen. Op jaarbasis zijn deze inkomsten maximaal in de eerste jaren na invoering: €3-15 miljoen bij de generaal pardonregeling en €7-38 miljoen bij de eenmalige inkoopregeling. Hierna zullen de inkomsten geleidelijk aflopen.

Naast de inkomsten uit de te ontvangen inkooppremies, zijn er ook indirecte effecten in de vorm van extra belastinginkomsten die de overheid ontvangt over de aangevulde AOW. Deze indirecte effecten zijn niet in de berekeningen meegenomen.

In bijlage 3 zijn tabellen opgenomen waar dit verschil tussen AOW-uitgaven en premie-inkomsten inzichtelijk is gemaakt.

Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten die met een pardonregeling of een eenmalige regeling gepaard gaan, zijn wederom te verdelen in eenmalige uitvoeringskosten en structurele uitvoeringskosten. De eenmalige uitvoeringskosten hebben, buiten de in de vorige paragraaf beschreven systeemaanpassingen (maximaal €200.000), betrekking op het behandelen van de aanvragen. Deze eenmalige uitvoeringskosten bedragen circa €7 miljoen.

De structurele uitvoeringskosten zijn het gevolg van het aanbieden van gespreide betaling. De structurele kosten van gespreide betaling worden geraamd op maximaal €700.000,- per jaar, uitgaande van jaarlijkse termijnbetaling.

8. Positie voormalig Rijksgenoten

Inleiding

Tijdens het Algemeen Overleg is er stilgestaan bij voormalig Rijksgenoten en hun recht op AOW. Met name is ingegaan op de situatie van Surinamers met een AOW-gat. De Staatssecretaris heeft aangegeven dat voor de jaren dat men in Suriname heeft gewoond, de Surinaamse overheid altijd verantwoordelijk is geweest en dat nog steeds is voor het sociale zekerheidsstelsel, en daarmee ook voor het pensioen. De Nederlandse overheid draagt voor de jaren dat men in Suriname heeft gewoond de verantwoordelijkheid dus niet. In dit gedeelte zal nader ingegaan worden op de historische achtergrond waarom dit zo is. Ook zal hierbij het standpunt van de Commissie Gelijke Behandeling betrokken worden.

Tijdens het Algemeen Overleg heeft Kamerlid Ortega-Martijn aangekondigd het presidium te vragen een eigenstandig onderzoek te verrichten naar de positie van Surinamers en hun recht op AOW.

Gekort AOW-pensioen

De AOW is een opbouwverzekering waarbij de hoogte van het pensioen afhankelijk is van het aantal jaren dat men verzekerd is geweest tussen het vijftiende en vijfenzestigste levensjaar. Als verzekerden worden aangemerkt enerzijds ingezetenen en anderzijds niet-ingezetenen die in Nederland in een privaat- of publiekrechtelijke dienstbetrekking werkzaam zijn en aan de inkomstenbelasting zijn onderworpen of hier als zelfstandige aan het arbeidsproces deelnemen. Ingezetene in de zin van de AOW is degene die in Nederland woont. Wanneer men in de periode tussen het 15e en 65e levensjaar voor een periode niet aangemerkt kan worden als verzekerd, wordt voor die jaren geen AOW-pensioen opgebouwd. Per gemist jaar wordt er 2% minder AOW opgebouwd. Wanneer men 65 wordt krijgt men in deze situatie te maken met een gekort AOW-pensioen.

Surinamers die voor een aantal jaren in Suriname hebben verbleven tussen hun 15e en 65e levensjaar zijn voor deze jaren niet als verzekerd aan te merken voor de AOW, omdat zij geen ingezetene waren van Nederland. Zij ontvangen daardoor een gekort AOW-pensioen. In de volgende paragraaf wordt ingegaan op de vraag waarom Surinamers ondanks dat zij tot 1975 onderdeel uitmaakten van het Koninkrijk der Nederlanden toch niet aan te merken zijn als ingezetene in de zin van de AOW.

Positie Suriname in het Koninkrijk der Nederlanden

De staatkundige relatie tussen Suriname (tot 25 november 1975), de Nederlandse Antillen en Nederland is geregeld in het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden (Rijkswet van 28 oktober 1954 (Stb. 503; PB 121). De Nederlandse grondwet is aan het Statuut ondergeschikt. De uitgangspunten van dit Statuut zijn één gezamenlijke Nederlandse nationaliteit voor alle inwoners van het Koninkrijk, één staatshoofd (Koningin Juliana en haar wettige opvolgers), één gemeenschappelijk buitenlands beleid en één gezamenlijke defensie. Verder zijn de landen van het Koninkrijk autonoom en heeft elk land een eigen regering.

De Overzeese Rijksdelen, waaronder Suriname, behoren dus niet tot het rijk. Dit uitgangspunt is bevestigd door de HR in het arrest van 25 maart 1959, BNB 1959/162. In dit arrest oordeelde de Hoge Raad dat met 'het Rijk' bedoeld is het Rijk in Europa. Dit is ook vaste jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep (zie CRvB, 27 april 1994, PS 1994, nr. 660 en 6 maart 2002, USZ 2002/116). Met ingang van 1 januari 1990 zijn de woorden 'het Rijk' vervangen door 'Nederland'.

Op basis van het Statuut was samenwerking op meer terreinen mogelijk, maar elk land van het Koninkrijk is verantwoordelijk voor het regelen van de eigen interne aangelegenheden. De vormgeving en inhoud van het sociaalzekerheidsstelsel is een dergelijke interne

aangelegenheid. Ter illustratie: de Nederlandse Antillen heeft een eigen sociaalzekerheidsstelsel dat afwijkt van het Nederlandse socialezekerheidsstelsel. Volgens artikel 3 tweede lid van het Statuut hadden in gemeen overleg andere onderwerpen dan de in het eerste lid genoemde onderwerpen tot aangelegenheden van het Koninkrijk kunnen worden verklaard. Bij de totstandkoming van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden is met instemming van zowel Nederland als Suriname echter besloten de sociale zekerheid niet aan te merken als koninkrijksaangelegenheid. Ook op een later moment is er niet voor gekozen de sociale zekerheid alsnog aan te merken als koninkrijksaangelegenheid. Volgens die lijn is de AOW ook vormgegeven. De AOW is namelijk geen Rijkswet en is daarom slechts van toepassing op het deel van het Koninkrijk dat gelegen is in Europa, te weten Nederland.

De staatkundige relatie tussen Nederland en Suriname (tot aan de onafhankelijkheid van Suriname) heeft daarom tot gevolg gehad dat Suriname steeds verantwoordelijk is geweest voor zijn eigen sociaalzekerheidsstelsel. De Nederlandse overheid is daarom voor de jaren dat personen in Suriname hebben gewoond niet verantwoordelijk voor het pensioen.

Inkoopmogelijkheden en generaal pardonregelingen

Voor Surinamers die naar Nederland kwamen was het mogelijk om zich, voor de jaren dat men in Suriname heeft gewoond, in te kopen voor het AOW-pensioen. Hiermee wordt voorkomen dat men later een gekort AOW-pensioen heeft. In de jaren zestig en zeventig is een aantal malen een generaal pardon verleend voor personen voor wie de toen geldende beslistermijn van één jaar reeds was verstreken. Men werd alsnog de mogelijkheid geboden zich binnen een beperkte termijn in te kopen. In totaal zijn er een achttal generaal pardonregelingen geweest die betrekking hadden op de vrijwillige verzekering AOW. Eén van deze pardonregelingen had geen betrekking op de inkoopmogelijkheid, maar had alleen betrekking op de vrijwillige verzekering AOW voor personen die naar het buitenland vertrokken. De laatste generaal pardon-periode liep tot 1 januari 1976. In de bijlage aan het einde van deze notitie is een volledig overzicht opgenomen van alle pardonregelingen en de periode waarop zij betrekking hadden.

Omtrent de mogelijkheid tot inkoop werd in het verleden algemene voorlichting gegeven die niet gericht was op specifieke groepen zoals de Surinamers die zich in Nederland vestigden.

Uitzondering voor Surinamers?

Vanuit diverse belangengroeperingen en in onlangs gestelde Kamervragen is erop aangedrongen om tegemoet te komen aan Surinamers met een gekorte AOW. Met betrekking tot deze verzoeken zijn een aantal belangrijke kanttekeningen te maken. In de eerste plaats treft de problematiek van onvolledige AOW een veel bredere groep dan die van Nederlanders van Surinaamse herkomst. Immers, ook bij Nederlanders van Turkse, Marokkaanse of andere herkomst kan sprake zijn van een onvolledige AOW. Het treffen van voorzieningen alleen gericht op Nederlanders van Surinaamse herkomst, zou leiden tot een ongelijke behandeling ten opzichte van andere Nederlanders van niet-Nederlandse afkomst (maar ook ten opzichte van Nederlanders die in Nederland geboren zijn en enkele jaren in het buitenland hebben gewoond.)

Daarnaast is het opbouwkarakter van de AOW van belang, waarin een balans bestaat tussen de premiebijdrage en het uiteindelijk te ontvangen pensioen. Wanneer er voor Nederlanders van Surinaamse herkomst een gunstiger regeling komt, bijvoorbeeld door het kwijtschelden van een aantal opbouwjaren of het bieden van een goedkoop inkooptarief ontstaat ongelijke behandeling ten opzichte van personen die als ingezetene een bijdrage hebben geleverd aan de AOW en ten opzichte van diegenen die zich in het verleden tegen het reguliere tarief hebben

ingekocht. De solidariteit die besloten ligt in het opbouwkarakter van de AOW komt hiermee onder druk te staan.

Oordeel College Gelijke Behandeling (CGB)

In het voorjaar van 2007 heeft het CGB een oordeel (2007-4) uitgebracht waarin de vraag wordt beantwoord of de Sociale Verzekeringsbank en de Staat een verboden onderscheid maken op grond van ras door (toeslag op de) AOW-aanspraak te korten voor de jaren dat voormalig Rijksgenoten (waaronder Surinamers) niet in het Europese gedeelte van het Koninkrijk der Nederlanden woonden en door hen bij wet uit te sluiten van de opbouw van AOW.

In artikel 7a, eerste lid Algemene Wet Gelijke Behandeling (AWGB) is bepaald dat onderscheid verboden is op grond van ras bij sociale bescherming, daaronder begrepen sociale zekerheid en sociale voordelen. Het gaat hierbij zowel om een verbod op het maken van direct als van indirect onderscheid. Direct onderscheid is onderscheid op grond van één van de verboden gronden, waaronder – met betrekking tot artikel 7a – de grond ras. Dergelijk onderscheid is verboden, tenzij er sprake is van een wettelijke uitzondering. Van direct onderscheid naar ras of nationaliteit is sprake als bij een onderscheidmakend handelen of nalaten, of in een regeling of beleid rechtstreeks wordt verwezen naar een van deze gronden. Het CGB is van oordeel dat er geen sprake is van direct onderscheid op grond van ras, aangezien in de AOW en in de uitvoering van het beleid niet rechtstreeks naar enige afkomst wordt verwezen. Het CGB stelt wel vast dat er sprake is van een indirect onderscheid naar afkomst. Het criterium ‘ingezetene’ leidt namelijk tot indirect onderscheid tussen autochtone Nederlanders en Nederlanders van Surinaamse, maar ook van Arubaanse en Antilliaanse afkomst, omdat laatstgenoemden vaker dan autochtone Nederlanders tussen hun 15e en 65e buiten het Rijk in Europa zullen hebben gewoond.

De volgende vraag die dan van belang is, is of dit indirecte onderscheid objectief gerechtvaardigd is. Of in een concreet geval sprake is van een objectieve rechtvaardiging moet volgens het CGB worden nagegaan aan de hand van een beoordeling van het doel van het onderscheid en het middel dat ter bereiking van dit doel is ingezet. Het doel dient legitiem te zijn, in de zin van voldoende zwaarwegend dan wel te beantwoorden aan een werkelijke behoefte. Een legitiem doel vereist voorts dat er geen sprake is van een discriminerend oogmerk. Het middel dat wordt gehanteerd moet passend en noodzakelijk zijn. Een middel is passend indien het geschikt is om het doel te bereiken. Het middel is noodzakelijk indien het doel niet kan worden bereikt met een middel dat niet leidt tot onderscheid, althans minder bezwaarlijk is, en het middel in een evenredige verhouding staat tot het doel. Pas als aan al deze voorwaarden is voldaan levert het indirecte onderscheid geen strijd op met de gelijkebehandelingswetgeving.

Aan de hand van bovengestelde criteria komt het CGB tot de conclusie dat het gemaakte indirecte onderscheid objectief gerechtvaardigd is. Er wordt dus geen verboden onderscheid gemaakt. In het onderstaande zijn de overwegingen van het CGB weergegeven.

Doelen

Het CGB is van oordeel dat het eerste doel, het respecteren van de autonomie van de andere delen van het Koninkrijk en van Suriname, voldoende zwaarwegend is. Wat betreft Suriname heeft te gelden dat bij de totstandkoming van het Statuut met instemming van zowel Nederland als Suriname is besloten de sociale zekerheid niet aan te merken als koninkrijksaangelegenheid. Ook op een later moment is er niet voor gekozen de sociale zekerheid alsnog aan te merken als koninkrijksaangelegenheid, , bijvoorbeeld bij het ontwerpen van de AOW dan wel in een bilaterale afspraak of in een van de verdragen tussen

Nederland en Suriname bij de totstandkoming van de onafhankelijkheid van Suriname in 1975. Het doel is derhalve legitiem.

Tevens is de CGB van oordeel dat het tweede doel, dat de houdbaarheid van het Nederlandse sociale zekerheidssysteem betreft, ook voldoende zwaarwegend is en beantwoordt aan een werkelijke behoefte. Ook dit doel is derhalve legitiem.

Middel

Het gekozen middel om beide doelen te bereiken, de zogenaamde ingezetene-eis, is passend volgens het CGB. Het laat andere staten de verantwoordelijkheid voor de sociale zekerheid ten behoeve van hun ingezetenen. Voorts biedt de ingezetenen-eis aanknopingspunten om vast te stellen welke bedragen op enigerlei moment nodig zullen zijn om de aanspraken te kunnen honoreren en is er door het ingezetenschap een band tussen hen die een aanspraak opbouwen en hen die de aanspraak financieren. Het oordeel van de Commissie Gelijke Behandeling ondersteunt hiermee het centrale criterium van ingezetenschap in de opbouwssystematiek van de AOW

Noodzakelijkheid

Voor wat betreft de noodzakelijkheid van het middel geldt het volgende. Het CGB stelt dat niet kan worden gezegd dat het disproportioneel is om de omvang van de AOW-aanspraak te relateren aan de jaren waarin de belanghebbende in het Europese deel van het Koninkrijk heeft verbleven. Daarom kan niet worden volgehouden dat de wetgever in redelijkheid niet tot zijn keuze heeft kunnen komen.

Zoals aangegeven leidt bovenstaande argumentatie voor de CGB tot de conclusie dat er geen verboden onderscheid wordt gemaakt.

Conclusie

Gelet op het feit dat niet alleen bij Nederlanders van Surinaamse afkomst, maar ook bij andere 65-plussers (ongeacht nationaliteit) sprake kan zijn van een onvolledige opbouw van de AOW indien men gedurende een bepaalde periode geen ingezetene was van Nederland en het feit dat de Commissie Gelijke Behandeling oordeelde dat het criterium ingezetene objectief gerechtvaardigd is, ligt het niet in de rede voor deze doelgroep een aparte voorziening te treffen.

Bijlage 1 Overzicht Generaal Pardonregelingen

Hieronder staat een kort overzicht van de Koninklijk besluiten waarin de generaal pardon perioden zijn vastgelegd. Steeds is ook aangegeven hoe lang de openstelling duurde.

KB van 24 februari 1961, stb. 56

Aanmelding inkoop AOW werd mogelijk vanaf 12 maart 1961 (inwerkingtreding KB) tot 12 maart 1962

In dit KB is geregeld dat met een terugwerkende kracht tot aan 1 januari 1957 (ingangdatum AOW) het mogelijk werd zich in te kopen in de AOW. Een verzoek om zich in te kopen moest binnen één jaar nadat men verplicht verzekerd was geraakt bij de Sociale verzekeringsbank ingediend worden. Een verzoek moest ook ingediend zijn voordat men het 65ste levensjaar had bereikt.

KB van 28 februari 1962, stb. 49

Aanmelding inkoop AOW werd verlengd van 12 maart 1962 tot 12 maart 1963

In dit KB is geregeld dat de gestelde uiterste reactietermijn werd opgerekt met 12 maanden. Dit betekende dat personen voor wie de beslistermijn van 1 jaar inmiddels was verstreken, tot 12 maart 1963 alsnog een aanvraag konden doen voor AOW-inkoop.

KB van 3 januari 1963, stb. 5

In dit KB wordt ook een generaal pardon afgekondigd. Deze heeft echter alleen betrekking op personen die bij vertrek uit Nederland een vrijwillige verzekering wilden afsluiten. Er is geen generaal pardon gegeven voor personen die zich willen inkopen voor verstreken perioden.

KB van 1 juli 1965, stb. 304

Aanmelding inkoopregeling werd mogelijk gemaakt van 12 maart 1961 tot 5 jaar daarna, 12 maart 1966.

In dit Koninklijk Besluit is geregeld dat personen die de eerste generaal pardon-periode (tot 12 maart 1963) hadden gemist zich alsnog konden inkopen voor het AOW-pensioen. Zij waren daarmee vrijgesteld van de bepaling (uit het KB van 24 februari 1961, stb. 56) dat men binnen een jaar na het verplicht verzekerd raken zich moet inkopen.

KB van 8 februari 1967, stb. 82

Aanmelding inkoopregeling werd mogelijk gemaakt van 1 maart 1967 tot en met 30 juni 1968.

In dit Koninklijk Besluit is geregeld dat personen die de eerste generaal pardon-periode (tot 12 maart 1966) hadden gemist zich alsnog konden inkopen voor het AOW-pensioen. Zij waren daarmee vrijgesteld van de bepaling (uit het KB van 24 februari 1961, stb. 56) dat men binnen een jaar na het verplicht verzekerd raken zich moet inkopen.

KB van 18 oktober 1968, stb. 589

Werking: aanmelding werd mogelijk gemaakt tot en met 30 juni 1969

Met dit Koninklijk Besluit is geregeld dat de generaal pardon-periode van aanmelding voor de inkoopregeling uit het voorgaande KB (8 februari 1967) met één jaar werd verlengd.

KB van 22 december 1971, stb. 798

Werking: aanmelding werd mogelijk gemaakt vanaf ingang KB 1 januari 1972 tot 1 januari 1973.

In 1972 is de vrijwillige verzekering AWW mogelijk gemaakt (wet van 23 april 1971, stb. 308). Deze werd vanaf dat moment in combinatie met de vrijwillige verzekering AOW aangeboden (in 2001 werd dit weer ontkoppeld bij Wet van 26 april 2001, Stb 2001, 212). In dit KB wordt dit nader ingevuld. In het verlengde hiervan is tevens een nieuwe generaal pardonbepaling opgenomen voor de inkoop AOW. Personen konden tot 1 januari 1973 zich alsnog inkopen voor de AOW.

KB van 23 juli 1974, stb. 519

Werking: aanmelding werd mogelijk gemaakt vanaf ingang KB 14 september 1974 tot 1 januari 1976.

In dit KB zijn de termijnen voor aanmelding voor de AOW-inkoopregeling opengesteld vanaf ingangsdatum van het KB tot 1 januari 1976.

Bijlage 2 Budgettaire consequenties verruiming inkoopregeling

Financiële consequenties op microniveau⁶

Voor de nadere analyse van de financiële gevolgen wordt gebruik gemaakt van een ‘gemiddelde’ inkoper. In deze doorberekening van budgettaire effecten is er vanuit gegaan dat de ‘gemiddelde’ inkoper zich op 25-jarige leeftijd in Nederland heeft gevestigd en 10 gemiste opbouwjaren⁷ heeft waardoor hij een kortingspercentage heeft van 20%. Er wordt verondersteld dat de inkoper in het niet-verzekerde jaar een gemiddeld inkomen van €7.500 zal hebben, dit geldt voor alle jaren. Het gekozen inkomen lijkt laag, maar bedenk dat het gaat om inkomens uit het land van herkomst. Daarnaast zullen vooral personen met een laag (premiestellend) inkomen er gebruik van maken.

De aannames zijn samengevat in de onderstaande tabel.

Tabel 1 Gegevens van de ‘gemiddelde’ inkoper

	Gegevens
Gem. leeftijd bij immigratie	25
Gem. gemiste jaren	10
Gem. kortingspercentage	20%
Gem. inkomen	7.500

Bron: SZW op basis van CBS-cijfers

Inkoopbedrag gemiddelde inkoper

Uitgaande van de kenmerken van de gemiddelde inkoper kan het te betalen inkoopbedrag (in prijzen 2008) worden berekend. In onderstaande tabel is dit inkoopbedrag weergegeven. Hierbij is uitgegaan van de huidige inkoopregeling, exclusief rente- en inflatiecorrectie. Voor het dichten van zijn AOW-gat betaalt de gemiddelde inkoper, uitgaande van de aannames uit tabel 1, €5.862,-.

Het te betalen termijnbedrag wordt vervolgens bepaald door het aantal termijnbetalingen, waarbij rekening wordt gehouden met een rentecorrectie van 3% per jaar. Uitgaande van afbetalingsvariant A zou de gemiddelde inkoper 40 jaar de tijd hebben zijn inkooppremie te betalen. Bij gelijke betalingen per termijn zou dit neerkomen op een betaling van €246. Voor variant B bedraagt de termijnbetaling (10 jaartermijnen) €667, terwijl de inkoper bij variant C 5 jaartermijnen van €1.243 betaalt.

Aanvulling AOW gemiddelde inkoper

Gegeven het aantal niet-verzekerde jaren van de inkoper, bedraagt de aanvulling op zijn AOW 20%. Op basis van de uitkeringsbedragen 2008 komt dit neer op een aanvulling van € 2.069 per jaar. De gemiddelde uitkeringsduur binnen de AOW wordt gebaseerd op de toekomstige levensverwachting op 65-jarige leeftijd. Daarnaast wordt rekening gehouden met een overlevenskans van 88%. Dit betekent dat de gemiddelde inkoper in totaal circa €36.400 extra AOW zal ontvangen.

Verlies van recht op aanvullende bijstand

⁶ Bij de aannames in deze raming is grotendeels uitgegaan van SZW berekeningen op basis van CBS-cijfers over verwachte immigratie in de periode 2005-2049.

⁷ Het aantal gemiste opbouwjaren van toekomstige migranten ligt hoger dan het aantal gemiste jaren van immigranten uit het verleden (doelgroep eenmalige inkoopregeling). Migranten kwamen in het verleden op iets jongere leeftijd naar Nederland.

Doordat de onvolledige AOW van de inkoper is aangevuld tot een volledige AOW komt hij niet meer in aanmerking voor aanvullende bijstand. Om deze besparing (voor de overheid) te berekenen voor de gemiddelde inkoper, wordt de kans dat hij tijdens zijn pensionering aanvullende bijstand zou ontvangen vermenigvuldigd met de gemiddelde aanvullende bijstand voor 65+ vermenigvuldigd met de gemiddelde uitkeringsduur binnen de aanvullende bijstand voor 65+. De gemiddelde inkoper heeft een kans van 15% om (zonder volledige AOW) in de WWB65+ te geraken. Zijn gemiddelde uitkering zou circa €2.000 bedragen (prijzen 2008) en gemiddeld gezien zou hij 20 jaar in de WWB65+ blijven. Rekening houdend met de overlevenskans leidt dit tot een totale besparing aan bijstandsuitkeringen voor de gemiddelde inkoper van ongeveer €5.300.

Totaal Financiële consequenties gemiddelde inkoper

Samenvoeging van het bovenstaande leidt tot het volgende financiële plaatje voor de gemiddelde inkoper (alles in prijzen 2008).

Te betalen inkooppremie	€5.862
Te ontvangen aanvulling AOW	€36.400 -/-
<u>Besparing aanvullende bijstand 65+</u>	<u>€5.300</u>
Totaal	- €25.238

Financiële gevolgen op macroniveau

Omdat gebruik is gemaakt van een gemiddelde inkoper die representatief is voor de gehele groep inkopers, is de vertaling naar de totale budgettaire gevolgen eenvoudig te maken. Hiervoor worden de financiële gevolgen voor de gemiddelde inkoper vermenigvuldigd met het aantal inkopers. Het aantal gebruikers is mede afhankelijk van de afbetalingsregeling; een langere afbetalingstermijn leidt tot een lager termijnbedrag en een hoger gebruik. Er worden 3 afbetalingsvarianten onderscheiden:

- A. De mogelijkheid van gespreide betaling tot de 65-jarige leeftijd is bereikt (voor de gemiddelde inkoper zijn dat 40 termijnbetalingen);
- B. De mogelijkheid van gespreide betaling over een periode van 10 jaar;
- C. De mogelijkheid van gespreide betaling over een periode van 5 jaar.

Gebruik inkoopregeling

In afstemming met de SVB is het gebruik binnen variant A vastgesteld op 1% tot 2% van de doelgroep. Voor het bepalen van de doelgroep wordt uitgegaan van de jaarlijkse immigratiestroom, gecorrigeerd voor remigranten (50% zal zich niet blijvend vestigen) en leeftijd (immigranten jonger dan 15 of ouder dan 65 jaar vallen buiten de doelgroep). Dit leidt tot een verwacht gebruik van minimaal 500 en maximaal 1.000 personen op jaarbasis. Er wordt uitgegaan van immigrant die zich in 2008 in Nederland heeft gevestigd. Voor het gebruik binnen afbetalingsvariant B en C is uitgegaan van een evenredige afname⁸.

Gevolgen uitkeringslasten

De gevolgen aan de uitgavenzijde worden bepaald door de extra AOW-lasten en de (eventuele) besparing voor de lasten WWB-65+. Voor afbetalingsvariant A, bedraagt de toename van de uitgaven in de structurele situatie (ongeveer 2070) jaarlijks minimaal €13 miljoen en maximaal €29 miljoen. De grenzen worden bepaald door het minimum en maximum aantal inkopers. Tot 2070 zullen de uitgaven lineair toenemen. Voor variant B worden de grenzen van de uitgavenstijging gegeven door €2 miljoen en €6 miljoen.

⁸ Van 40 termijn naar 10 termijn is een afname van 75%. Het gebruik zal daardoor ook 75% afnemen.

Uitgaande van 5 jaarlijkse termijnbedragen (variant C) bedragen de extra uitgaven maximaal €2 miljoen.

Gevolgen inkomsten

De termijnbetalingen van de inkopers vormen de opbrengsten voor de overheid. De variatie in het gebruik over de drie varianten bepalen de opbrengsten in de structurele situatie (ongeveer 2050). De opbrengsten zullen na invoering van gespreide betaling lineair toenemen tot het structurele niveau in 2050. Voor variant A bedragen de inkomsten per jaar minimaal €4 miljoen en maximaal €9 miljoen. Bij variant B bedragen de inkomsten jaarlijks maximaal €1 miljoen. De inkomsten voor variant C zijn berekend op maximaal €0,3 miljoen per jaar.

In onderstaande tabellen zijn de totale budgettaire gevolgen weergegeven.

Tabel 2 Financiële gevolgen verruiming inkoopregeling

In miljoenen euro's per jaar, in structurele situatie (ongeveer 2070)

Variant A	1% gebruik	2% gebruik
Premieopbrengsten	4	9
Uitgaven AOW	16	34
Uitgaven WWB65+	2-	5-
Totaal uitgaven	13	29
Saldo	7-	15-

Bron: SZW

Variant B

	0,25% gebruik	0,5% gebruik
Premieopbrengsten	0	1
Uitgaven AOW	2	7
Uitgaven WWB65+	0-	1-
Totaal uitgaven	2	6
Saldo	1-	4-

Bron: SZW

Variant C

	0,125% gebruik	0,25% gebruik
Premieopbrengsten	-	0
Uitgaven AOW	-	2
Uitgaven WWB65+	-	0-
Totaal uitgaven	-	2
Saldo	-	1-

Bron: SZW

De bovengenoemde financiële gevolgen van de drie afbetalingsvarianten kunnen worden afgezet tegen de huidige situatie waarin jaarlijks 70 immigranten zich inkopen. Uitgaande van dezelfde gemiddelde inkoper als in de bovenstaande berekeningen, zorgen deze 70 inkopers voor een jaarlijkse opbrengst van ruim €0,4 miljoen. De extra uitkeringslasten AOW

bedragen €2,5 miljoen per jaar, terwijl een besparing op de WWB65+ wordt behaald van € 0,4 miljoen.

Opgemerkt dient te worden dat in de berekening van de financiële gevolgen van de drie varianten is uitgegaan van de toename van het gebruik. De financiële gevolgen dienen dus gelezen te worden als toename ten opzichte van de huidige situatie van 70 inkopers.

Bijlage 3 Budgettaire consequenties eenmalige inkoopregeling

Financiële consequenties op microniveau⁹

Voor de nadere analyse van de financiële gevolgen wordt gebruik gemaakt van een ‘gemiddelde’ inkoper. Deze gemiddelde inkoper maakt het mogelijk beide varianten goed te vergelijken.

De ‘gemiddelde’ inkoper 45 jaar en heeft 9 gemiste opbouwjaren waardoor hij een kortingspercentage heeft van 18%¹⁰. De reden dat in vergelijking met de hele doelgroep (11,5 gemiste jaren) is gekozen voor een lager aantal gemiste opbouwjaren is dat verwacht wordt dat personen met meer dan 20 gemiste opbouwjaren zich toch niet of nauwelijks zullen inkopen, omdat dit te duur zal zijn. Het is daarom realistischer om van een lager gemiddeld aantal opbouwjaren uit te gaan.

Voor variant één (generaal pardon) wordt verondersteld dat de inkoper in het niet-verzekerde jaar een gemiddeld inkomen van €5.000 zal hebben, dit geldt voor alle jaren (dus ook voor jaren in een ver verleden). Het inkomen dat gehanteerd wordt in variant twee (inkomen uit eerste belastingjaar na vestiging) ligt hoger, omdat het in een minder ver verleden ligt en is genoten in Nederland. Het wordt geschat op gemiddeld €7.500. De gekozen inkomens lijken laag, maar bedenk dat het gaat om inkomens uit het verleden. Daarnaast zullen vooral personen met een laag (premiestellend) inkomen gebruik maken.

In de tabel is tevens het verwachte gebruik in personen weergegeven, uitgaande van een gebruik van 1% tot 5% van de doelgroep. Er wordt verondersteld dat het gebruik voor beide varianten niet zal afwijken. Voor de gemiddelde inkoper liggen de niet-verzekerde jaren in de periode 1980 – 1988.

De aannames zijn samengevat in de onderstaande tabel.

Tabel 1 Gegevens van de ‘gemiddelde’ inkoper

	1% gebruik	5% gebruik
Aantal personen	10.000	50.000
Gem. gemiste jaren	9	9
Gem. kortingspercentage	18%	18%
Gem. leeftijd in 2010	45	45
Gem. inkomen variant 1	5.000	5.000
Gem. inkomen variant 2	7.500	7.500

Bron: SZW op basis van CBS-cijfers

Inkoopbedrag gemiddelde inkoper

Uitgaande van de kenmerken van de gemiddelde inkoper, kan het te betalen inkoopbedrag (in prijzen 2008) worden berekend. Voor beide varianten is dit in onderstaande tabellen weergegeven. In de tabellen is het inkoopbedrag onder variant één niet gecorrigeerd voor rente-effecten (conform de huidige regeling). Bij variant twee is gerekend met een

⁹ Bij de aannames rond deze raming is uitgegaan van SZW berekeningen op basis van bij het CBS beschikbaar gestelde bestanden betreffende ‘AOW-aanspraken 2005’, welke gebaseerd zijn op gegevens uit de GBA, aangevuld met gegevens van de SVB.

¹⁰ Zoals in bijlage 2 is aangegeven ligt het aantal opbouwjaren van immigranten uit het verleden lager dan het aantal opbouwjaren van toekomstige immigranten. Vandaar het verschil tussen 9 en 10 gemiste opbouwjaren.

rentecorrectie voor de periode van het jaar na vestiging tot het jaar van inkopen (verondersteld op 2010).

Tabel 2 Inkoop- en termijnbedragen van gemiddelde inkoper

Inkoop- en termijnbedrag variant één

Geboorte-jaar	Leeftijd bij inkoop	Kortingspercentage	Niet-verzekerde jaren	Inkomen	Inkoopbedrag	Termijnbedrag
1965	45	18%	1980-1988	5.000	5.075	331

Inkoop- en termijnbedrag variant twee

Geboorte-jaar	Leeftijd bij inkoop	Kortingspercentage	Niet-verzekerde jaren	Inkomen	Inkoopbedrag	Termijnbedrag
1965	45	18%	1980-1988	7.500	12.780	834

Bron: SZW

Voor de eenmalige regeling betaalt de gemiddelde persoon €1420,- (€12.780/9) per gemist opbouwjaar. Hij betaalt hiermee dus meer dan de voorgestelde minimumpremie van €454,90 per opbouwjaar maar minder dan de maximumpremie van €4.549,-.

Aanvulling AOW gemiddelde inkoper

Gegeven het aantal niet-verzekerde jaren van de inkoper, bedraagt de aanvulling op zijn AOW 18%. Op basis van de uitkeringsbedragen 2008 komt dit neer op een aanvulling van € 1.862 per jaar. De gemiddelde uitkeringsduur binnen de AOW wordt gebaseerd op de toekomstige levensverwachting op 65-jarige leeftijd. Daarnaast wordt rekening gehouden met een overlevenskans van 88%. Dit betekent dat de gemiddelde inkoper in totaal circa €32.800 extra AOW zal ontvangen.

Verlies van recht op aanvullende bijstand

Doordat de onvolledige AOW van de inkoper is aangevuld tot een volledige AOW komt hij niet meer in aanmerking voor aanvullende bijstand. Om deze besparing (voor de overheid) te berekenen voor de gemiddelde inkoper, wordt de kans dat hij tijdens zijn pensionering aanvullende bijstand zou ontvangen vermenigvuldigd met de gemiddelde aanvullende bijstand voor 65+ en vermenigvuldigd met de gemiddelde uitkeringsduur binnen de aanvullende bijstand voor 65+. De gemiddelde inkoper heeft een kans van 15% om (zonder volledige AOW) in de WWB65+ te geraken. Zijn gemiddelde uitkering zou circa €1.800 bedragen (prijzen 2008) en gemiddeld gezien zou hij 20 jaar in de WWB65+ blijven. Rekening houdend met een zelfde overlevenskans, leidt dit tot een totale besparing aan bijstandsuitkeringen voor de gemiddelde inkoper van ongeveer €4.800.

Totaal Financiële consequenties gemiddelde inkoper

Samenvoeging van het bovenstaande leidt tot het volgende financiële plaatje voor de gemiddelde inkoper (alles in prijzen 2008).

	Eenmalige regeling	Generaal pardon
Te betalen inkooppremie	€12.780	€ 5.075
Te ontvangen aanvulling AOW	€32.800 -/-	€32.800 -/-
Besparing aanvullende bijstand 65+	€ 4.800	€ 4.800
Totaal	- €15.220	- €22.925

FNV-variant: kwijtschelding eerste 5 opbouwjaren

Om de inkoopmogelijkheid zo aantrekkelijk mogelijk te maken wordt door het FNV voorgesteld de niet-verzekerde jaren gelegen tussen de 15- en 20-jarige leeftijd kwijt te schelden. Voor beide varianten is onderzocht wat dit zou betekenen. De doelgroep wordt kleiner en er vindt een daling plaats van het gemiddelde aantal gemiste jaren. Het verschil in omvang van de doelgroep wordt veroorzaakt door het wegvallen van de immigranten met minder dan 5 gemiste jaren. Zij hoeven zich niet meer in te kopen en krijgen bij pensionering hun onvolledige AOW aangevuld tot een volledige AOW. In onderstaande tabel zijn de doelgroepgegevens binnen deze variant weergegeven.

Tabel 3 Gegevens doelgroep bij FNV-variant

	Niet-westers	Westers	Totaal
Aantal personen	475.000	275.000	750.000
Gem. gemiste jaren	9,0	10,5	9,5
Gem. kortingspercentage	18%	21%	19%
Gem. leeftijd in 2010	47	47	47

Bron: SZW op basis van CBS-cijfers

Gemiddelde inkoper bij kwijtschelding eerste 5 opbouwjaren

Voor een variant waarbij de eerste vijf opbouwjaren worden kwijtgescholden kan ook een gemiddelde inkoper worden geïdentificeerd. De gegevens van deze inkoper zijn in onderstaande tabel weergegeven. Het inkomen van de gemiddelde inkoper ligt voor beide varianten hoger. Dit wordt verklaard door het kwijtschelden van de jaren (15e – 20e levensjaar) waarin doorgaans een laag of geen inkomen wordt genoten. Het gemiddelde aantal niet-verzekerde jaren bedraagt voor de gemiddelde inkoper 13 jaar. Dit betekent dat de inkoper slechts 8 jaren hoeft in te kopen. Omdat de doelgroep kleiner is bij deze variant, zal het gebruik ook evenredig lager zijn. Het ‘totale’ gebruik ligt echter hoger, doordat alle immigranten met 5 gemiste jaren of minder zich gratis kunnen inkopen (ongeveer 250.000 personen).

Tabel 4 Gegevens van de ‘gemiddelde’ inkoper bij kwijtschelding eerste 5 opbouwjaren

	1% gebruik	5% gebruik
Aantal personen	7.500	37.500
Gem. gemiste jaren	13	13
Gem. kortingspercentage	26%	26%
In te kopen	8	8
Gem. leeftijd in 2010	47	47
Gem. inkomen variant 1	7.500	7.500
Gem. inkomen variant 2	10.000	10.000

Bron: SZW op basis van CBS-cijfers

Financiële gevolgen kwijtschelding eerste 5 opbouwjaren

Voor de variant waarin de eerste 5 zijn kwijtgescholden zijn enkel de totale financiële consequenties weergegeven. Doordat aan inkoopers 5 jaren gratis wordt gegeven, zijn de kosten voor de overheid hoger.

	Eenmalige regeling	Generaal pardon
Te betalen inkooppremie	€14.648	€ 6.806
Te ontvangen aanvulling AOW (Inclusief 5 gratis opbouwjaren)	€47.400 -/-	€47.400 -/-
<u>Besparing aanvullende bijstand 65+</u>	<u>€ 4.800</u>	<u>€ 4.800</u>
Totaal	- €27.952	- €35.794

Premiebetaling inkomensafhankelijk

Doel van de eenmalige inkoopregeling is mensen die een AOW-gat hebben zoveel mogelijk in staat te stellen dit AOW-gat te dichten. Het kan zo zijn dat de vereiste premiebedragen voor mensen met lage inkomens te hoog gegrepen zijn. Om ook deze groep mensen in staat te stellen zich in te kopen voor de AOW kan de premiebetaling inkomensafhankelijk gemaakt worden. Bij de studielening, die door de IB-groep wordt uitgevoerd, bestaat al een dergelijk principe. Hierbij wordt een maandelijks terugbetaalbedrag vastgesteld, wanneer mensen deze te hoog vinden kunnen ze een draagkrachtmeting laten uitvoeren. Het terugbetaalbedrag wordt dan afgestemd op het verzamelinkomen uit een bepaald peiljaar (dit peiljaar wordt periodiek verlegd). Wanneer mensen naar draagkracht een bepaalde tijd (bij de studielening is dat 15 jaar) premie hebben betaald, wordt de restschuld kwijtgescholden.

Het is mogelijk om voor de eenmalige inkoopregeling een gelijksoortige regeling te treffen, waarbij de feitelijke premiebetaling afhankelijk is van het verzamelinkomen uit een peiljaar. Wanneer op het 65ste levensjaar er nog een restschuld openstaat dan wordt dit bedrag kwijtgescholden. Verwacht mag worden dat dit de aantrekkelijkheid van de eenmalige inkoopregeling vergroot. Wel ontstaat hiermee de situatie dat bij zowel de premiestelling als de feitelijke premiebetaling rekening wordt gehouden met het inkomen.

Financiële gevolgen op macroniveau

Omdat gebruik is gemaakt van een gemiddelde inkoper die representatief is voor de gehele groep inkopers, is de vertaling naar de totale budgettaire gevolgen eenvoudig te maken. Hiervoor worden de financiële gevolgen voor de gemiddelde inkoper vermenigvuldigd met het aantal inkopers. Uitgaande van een gebruik van 1% tot 5% van de doelgroep leidt dit tot de onderstaande tabellen. Alle bedragen zijn in miljoenen euro's gebaseerd op prijzen uit 2008. De te ontvangen inkoopbedragen zijn weergegeven voor variant één (generaal pardon) en variant twee (eenmalige regeling). De genoemde periodes zijn indicatief.

Tabel 5 Opbrengsten uit inkoopregeling over de gehele periode (2010-2080)

Opbrengsten van 2010 tot 2055 (mln. euro's, prijzen 2008)

Van 2010 - 2055	1%	5%
Variant 1	51	254
Variant 2	128	639

Bron: SZW

Tabel 6 Extra AOW-lasten over de gehele periode (voor beide varianten hetzelfde)

Aanvulling van 2010 tot 2080 (mln. euro's, prijzen 2008)

	1%	5%
Van 2010 - 2080	328	1.639

Bron: SZW

Tabel 7 Besparing WWB65+ over de gehele periode
Besparing van 2010 tot 2080 (mln. euro's, prijzen 2008)

	1%	5%
Van 2010 - 2080	48	238

Bron: SZW

Tabel 8 Saldo lasten en opbrengsten over gehele periode
Totale budgettaire gevolgen (mln. euro's, prijzen 2008)

Van 2010 - 2080	1%	5%
Variante 1	229-	1.147-
Variante 2	152-	762-

Bron: SZW

Budgettaire gevolgen per jaar

Door het aanbieden van termijnbetalingen zullen de ontvangsten van de inkoopbedragen zich uitsmeren over een langere periode. De eerste termijnbetaling zal in 2010 worden ontvangen, terwijl de laatste termijnbetaling onder afbetalingsvariant A in 2055 wordt verricht (de jongste inkopers zijn dan 65 jaar geworden). Ook de extra AOW-uitgaven smeren zich uit over een langere periode. In de loop van 2010 zullen de eerste inkopers reeds 65 jaar zijn geworden. De looptijd is afhankelijk van het jaartal van overlijden van de langst levende inkoper. Dit kan zich uitstrekken tot na 2080.

In tabel 9 zijn de budgettaire gevolgen per jaar weergegeven. De toename van de uitkeringslasten (verschil tussen extra uitgaven AOW en besparing op WWB65+) is voor zowel de generaal pardonregeling als de eenmalige inkoopregeling tussen €8,5 miljoen en €43 miljoen per jaar. Dit is het geval in ongeveer 2040, als het grootste gedeelte van de (eenmalige) inkopers de 65-jarige leeftijd is gepasseerd. Hierna nemen de gevolgen af.

De inkomsten zijn afhankelijk van de gekozen variant (generaal pardon versus eenmalige inkoop). Voor de generaal pardonregeling bedragen de opbrengsten minimaal €3 miljoen en maximaal €15 miljoen per jaar. Deze bedragen worden al direct bereikt in de eerste jaren na invoering; hierna zullen de opbrengsten gestaag aflopen. Voor de eenmalige inkoopregeling worden premieopbrengsten berekend op €7,5 miljoen tot €37,5 miljoen.

Budgettaire gevolgen bij FNV-variant

De extra AOW-lasten die de gemiddelde inkoper ontvangt bij de FNV-variant zijn hoger. Deze inkoper krijgt namelijk 10% extra AOW, zonder dat hier een premie tegenover staat. Op macroniveau wordt dit verschil nog verder vergroot, doordat alle immigranten met maximaal vijf niet-verzekerde jaren hun onvolledige AOW aangevuld zien tot een volledige AOW. Doordat deze immigranten slechts een beperkt AOW-gat hebben, zullen zij ook slechts in aanmerking komen voor een kleine aanvulling vanuit de bijstand. Er wordt dan ook verondersteld dat de besparing op de bijstand voor deze groep vrijwel nihil is.

In de doelgroep van de eenmalige inkoopregeling zitten ruim 240.000 immigranten die 5 of minder opbouwjaren missen. Al deze personen krijgen een (toekomstige) jaarlijkse aanvulling op hun AOW van gemiddeld €620 (prijzen 2008). De lasten per jaar van deze variant zijn weergegeven in tabel 10 aan het einde van deze bijlage. De toename van de uitgaven per jaar bedragen in de maximumsituatie (2050) tussen €91 miljoen (1% gebruik) tot €122 miljoen (5% gebruik).

De inkomsten uit de inkoopregeling bedragen binnen de generaal pardonregeling minimaal € 3 miljoen en maximaal €16 miljoen. Voor de eenmalige inkoopregeling (variant 2) zijn de premieopbrengsten tussen €7 miljoen en €35 miljoen.

Vergelijking gemiddelde inkoper met verplicht verzekerde¹¹

Om zicht te krijgen op de redelijkheid van de inkooppremie is het interessant te kijken naar de AOW-premie die een inwoner van Nederland over dezelfde periode heeft betaald. Voor deze vergelijking wordt een Nederlander bekeken die op hoofdlijnen overeenkomt met de gemiddelde inkoper. Dit betekent dat hij is geboren in 1965 en in de niet-verzekerde periode van de inkoper (1980-1988) tussen de 15 en 23 jaar oud was. Om te komen tot een vergelijking die zo veel mogelijk recht doet aan de werkelijkheid, wordt verondersteld dat deze Nederlander pas vanaf zijn 20^e betaalde arbeid heeft verricht. Voor de jaren tot zijn 23^e levensjaar worden twee situaties onderscheiden: een inkomen tegen minimumloon en een modaal inkomen.

- Inkooppremie 1980-1988 variant 1: €5.075
- Inkooppremie 1980-1988 variant 2: €12.780

- AOW-premie 1985-1988 bij WML: €7.000
- AOW-premie 1985-1988 bij modaal inkomen: €13.000

De veronderstelling dat de Nederlander pas vanaf zijn 20^e betaalde arbeid heeft verricht, weegt in dit voorbeeld zeer zwaar. In vergelijking met de inkoper heeft hij namelijk in slechts vier van de negen jaren AOW-premie betaald.

Om deze veronderstelling in een ander daglicht te zetten, is nog een vergelijking gemaakt. Ditmaal betreft het zowel een inkoper als een Nederlander geboren in 1960. De inkoper heeft zich in 1990 in Nederland gevestigd en wil zich inkopen voor de periode 1975 tot 1989. De Nederlander is wederom op zijn 20^e begonnen met werken en heeft derhalve van 1980 tot 1989 AOW premie betaald. De vergelijking van de betaalde bedragen luidt in dat geval als volgt.

- Inkooppremie 1975-1989 variant 1: €8.218
- Inkooppremie 1975-1989 variant 2: €19.815

- AOW-premie 1980-1989 bij WML: €18.000
- AOW-premie 1980-1989 bij modaal inkomen: €33.000

Uit de voorbeelden blijkt dat de bedragen fors kunnen variëren afhankelijk van ondermeer geboortjaar, aantal jaren die worden ingekocht en aantal jaren waarover premie wordt betaald. In het algemeen kan gezegd worden dat bij de hier gepresenteerde eenmalige inkoopregeling de inkooppremie in de meeste gevallen lager, en soms fors lager, uitvalt dan de door een werkende Nederlander betaalde AOW-premie.

Er dient opgemerkt te worden dat er in de voorbeelden geen sprake is van twee vergelijkbare personen. Er is enkel getracht weer te geven wat de inkooppremie van een ‘gemiddelde’ inkoper zal zijn en wat de betaalde AOW-premie van een ‘gemiddelde’ Nederlander met een inkomen tegen WML of modaal is. De gemiddelde inkoper heeft een lager inkomen en betaalt

¹¹ De genoemde AOW-premies zijn afgerond op hele bedragen. De berekening is afhankelijk van verschillende aannames rond arbeidsstatus, woon- en leefsituatie en leeftijd.

daarom ook een lagere premie; dat is inherent aan de AOW-systematiek. Daar staat tegenover dat in de voorbeelden de Nederlander geen AOW-premie betaalt tot zijn 20^e levensjaar. Deze aanname gaat niet in alle gevallen op.

Uitvoering SVB

De SVB geeft aan dat de geschetste eenmalige inkoopregeling makkelijker is uit te voeren dan de variant waarbij een generaal pardon wordt verleend. De SVB heeft op basis van de eenmalige inkoopregeling gekeken naar de uitvoeringskosten. Hierbij is uitgegaan van de maximumvariant waar 50.000 personen een aanvraag doet.

Voor het aanpassen van de systemen, het opleiden van personeel en voor de gevalshandeling schat de SVB in dat dit in totaliteit €7.200.000 kost. Hierbij is uitgegaan van het maximaal verwachte aantal van 50.000 aanvragen. Daarnaast zal er voorlichting gegeven moeten worden over het bestaan van de eenmalige inkoopregeling dit kan in algemene zin gebeuren of juist meer gericht. Algemene voorlichting kost €60.000. Een gerichte aanpak waar op basis van bestandvergelijkingen de doelgroep direct benaderd wordt kost €460.000.

Zoals in de paragraaf over gespreide betaling is aangegeven bedragen de kosten voor het aanbieden van gespreide betaling jaarlijks maximaal €700.000, uitgaande van termijnbetaling tot 65-jarige leeftijd (variant A).

In de tabellen op de volgende pagina's staan de budgettaire consequenties van de variant waarbij een generaal pardon wordt afgekondigd (variant 1) en de variant waarbij naast de huidige regeling een Eenmalige inkoopregeling wordt vormgegeven (variant 2). In de tweede tabel is voor beide varianten ook doorgerekend wat het zou betekenen wanneer de eerste vijf jaar van pensioenopbouw kwijtgescholden zouden worden, zoals de FNV heeft voorgesteld. De genoemde bedragen zijn in sterke mate afhankelijk van de gekozen aannames rond het inkomen en gebruik van de doelgroep.

Tabel 9 Budgettaire gevolgen variant 1 en 2 bij minimum en maximum gebruik

In mln euro's

Budgettaire gevolgen variant 1, bij 1% gebruik

In mln euro's	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	Totaal
Termijnbedragen	3,0	2,6	2,1	1,6	1,1	0,6	0,2	0,0	-	-	50,8
Extra AOW	1,6	3,5	5,8	8,5	9,5	10,0	9,5	7,8	5,8	3,3	327,8
Besparing WWB	0,2	0,5	0,8	1,2	1,4	1,4	1,4	1,1	0,8	0,5	47,5
Saldo	1,6	0,4	2,9	5,6	7,1	8,0	7,9	6,7	5,0	2,8	229,5

Budgettaire gevolgen variant 1, bij 5% gebruik

In mln euro's	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	Totaal
Termijnbedragen	14,9	13,0	10,7	8,0	5,3	2,9	1,1	0,1	-	-	253,8
Extra AOW	8,0	17,6	29,2	42,3	47,5	49,9	47,4	39,2	29,1	16,6	1.638,8
Besparing WWB	1,2	2,6	4,2	6,1	6,9	7,2	6,9	5,7	4,2	2,4	237,6
Saldo	8,1	2,1	14,3	28,1	35,3	39,8	39,4	33,5	24,9	14,2	1.147,4

Budgettaire gevolgen variant 2, bij 1% gebruik

In mln euro's	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	Totaal
Termijnbedragen	7,5	6,5	5,4	4,0	2,7	1,5	0,6	0,0	-	-	127,8
Extra AOW	1,6	3,5	5,8	8,5	9,5	10,0	9,5	7,8	5,8	3,3	327,8
Besparing WWB	0,2	0,5	0,8	1,2	1,4	1,4	1,4	1,1	0,8	0,5	47,5
Saldo	6,1	3,5	0,4	3,2	5,4	7,1	7,5	6,7	5,0	2,8	152,4

Budgettaire gevolgen variant 2, bij 5% gebruik

In mln euro's	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	Totaal
Termijnbedragen	37,6	32,7	26,9	20,2	13,4	7,3	2,8	0,2	-	-	639,0
Extra AOW	8,0	17,6	29,2	42,3	47,5	49,9	47,4	39,2	29,1	16,6	1.638,8
Besparing WWB	1,2	2,6	4,2	6,1	6,9	7,2	6,9	5,7	4,2	2,4	237,6
Saldo	30,7	17,7	1,9	16,0	27,2	35,3	37,7	33,3	24,9	14,2	762,2

Bron: SZW

Tabel 10 Budgettaire gevolgen bij kwijtschelding 5 jaar (FNV-variant)

In mln euro's

Budgettaire gevolgen variant 1, bij 1% gebruik

In mln euro's	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	Totaal
Termijnbedragen	3,3	2,8	2,3	1,7	1,2	0,6	0,2	0,0	-	-	51,0
Extra AOW	7,6	19,0	36,9	55,5	67,6	79,5	84,3	91,9	79,8	55,6	3.002,3
Besparing WWB	0,2	0,4	0,6	0,9	1,0	1,1	1,0	0,9	0,6	0,4	35,6
Saldo	4,1-	15,8-	33,9-	52,8-	65,4-	77,8-	83,0-	91,0-	79,1-	55,2-	2.915,7-

Budgettaire gevolgen variant 1, bij 5% gebruik

In mln euro's	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	Totaal
Termijnbedragen	16,3	14,1	11,6	8,7	5,8	3,2	1,2	0,1	-	-	255,2
Extra AOW	14,5	34,3	62,2	92,1	108,8	122,8	125,3	125,9	105,0	69,9	4.422,6
Besparing WWB	0,9	1,9	3,2	4,6	5,2	5,4	5,1	4,3	3,2	1,8	178,2
Saldo	2,6	18,2-	47,4-	78,8-	97,8-	114,2-	119,0-	121,6-	101,8-	68,1-	3.989,2-

Budgettaire gevolgen variant 2, bij 1% gebruik

In mln euro's	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	Totaal
Termijnbedragen	7,0	6,1	5,0	3,8	2,5	1,4	0,5	0,0	-	-	109,9
Extra AOW	7,6	19,0	36,9	55,5	67,6	79,5	84,3	91,9	79,8	55,6	3.002,3
Besparing WWB	0,2	0,4	0,6	0,9	1,0	1,1	1,0	0,9	0,6	0,4	35,6
Saldo	0,4-	12,6-	31,3-	50,8-	64,1-	77,1-	82,7-	91,0-	79,1-	55,2-	2.856,8-

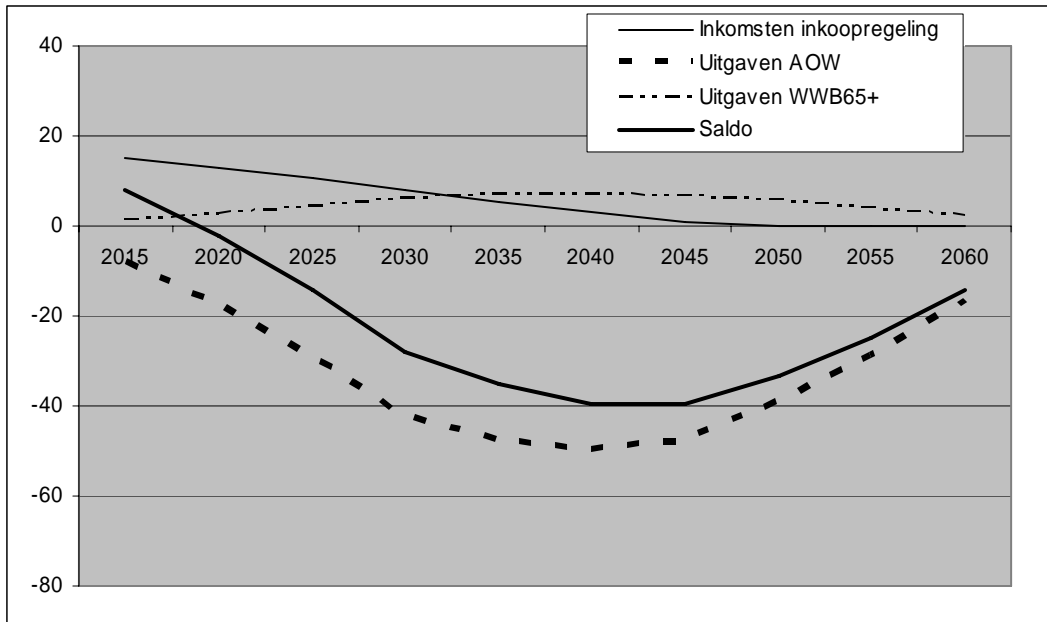
Budgettaire gevolgen variant 2, bij 5% gebruik

In mln euro's	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	Totaal
Termijnbedragen	35,0	30,4	25,0	18,8	12,5	6,8	2,6	0,2	-	-	549,3
Extra AOW	14,5	34,3	62,2	92,1	108,8	122,8	125,3	125,9	105,0	69,9	4.422,6
Besparing WWB	0,9	1,9	3,2	4,6	5,2	5,4	5,1	4,3	3,2	1,8	178,2
Saldo	21,3	2,0-	34,0-	68,8-	91,1-	110,5-	117,6-	121,4-	101,8-	68,1-	3.695,1-

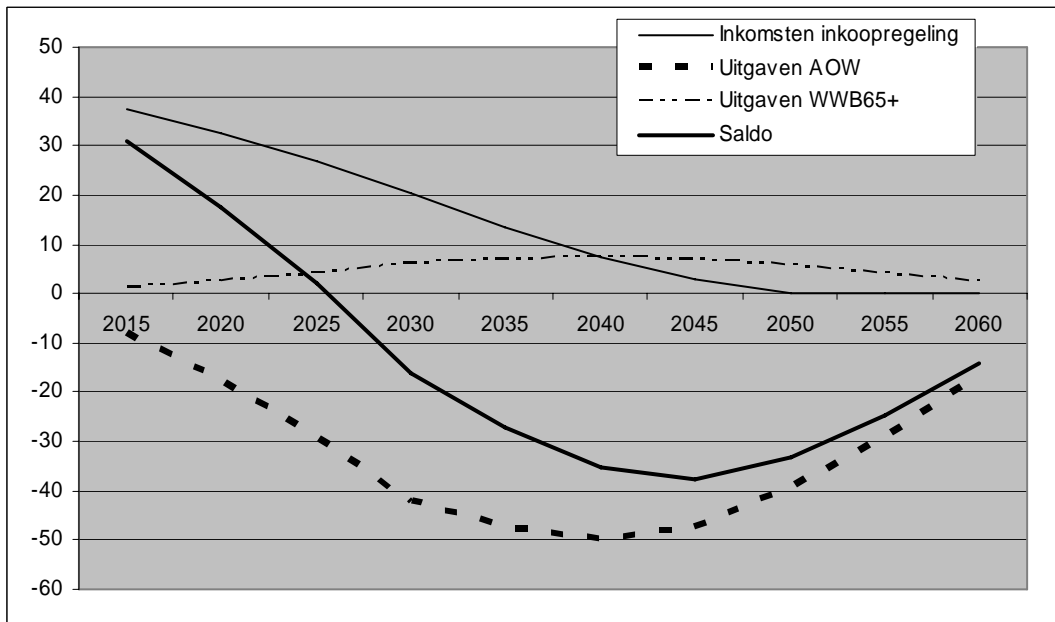
Bron: SZW

In het onderstaande zijn de tabellen in grafiekvorm uitgewerkt. In de grafieken wordt steeds uitgegaan van het maximale verwachte gebruik van 5% van de doelgroep.

Grafiek 1 Budgettaire gevolgen variant 1, bij 5% gebruik

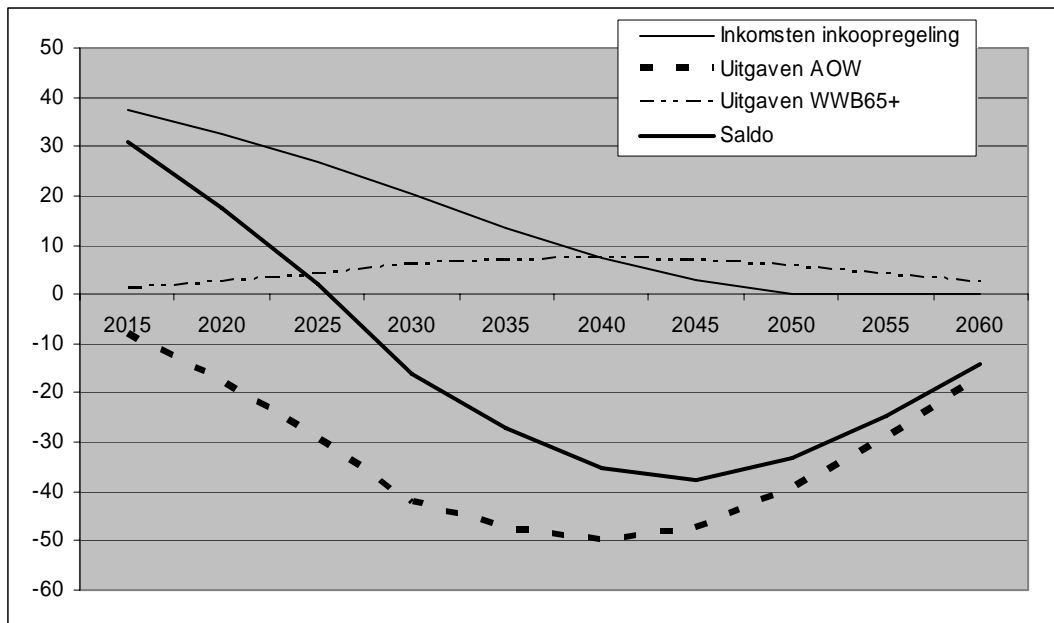

Grafiek 2 Budgettaire gevolgen variant 2, bij 5% gebruik

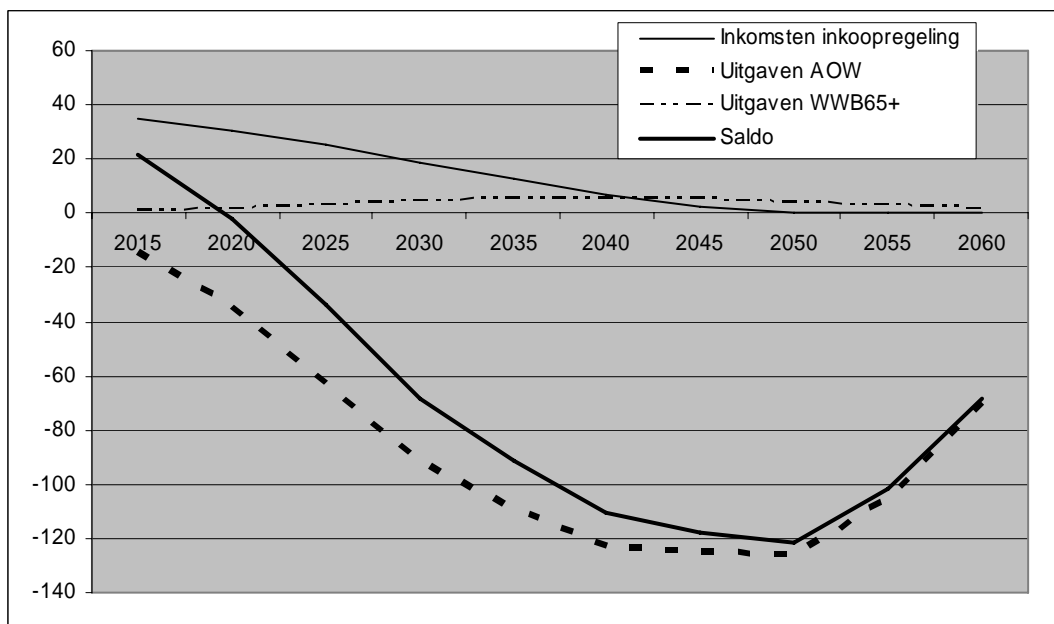

Varianten met kwijtschelding van eerste 5 opbouwjaren (FNV-variant).

Grafiek 3 Budgettaire gevolgen variant 1, bij 5% gebruik (FNV-variant)

Grafiek 4 Budgettaire gevolgen variant 2, bij 5% gebruik (FNV-variant)

Bijlage 4 Overzicht premiepercentages AOW

Jaar	Premie- percentage AOW	Jaar	Premie- percentage AOW
1957	6,75%	1983	11,65%
1958	6,75%	1984	11,65%
1959	6,75%	1985	11,70%
1960	5,50%	1986	11,35%
1961	5,50%	1987	11,75%
1962	5,75%	1988	11,50%
1963	6,80%	1989	10,80%
1964	6,80%	1990	14,30%
1965	8,70%	1991	14,05%
1966	8,70%	1992	14,35%
1967	8,80%	1993	14,00%
1968	9,00%	1994	14,13%
1969	9,10%	1995	14,55%
1970	9,50%	1996	15,40%
1971	9,90%	1997	15,40%
1972	10,30%	1998	18,25%
1973	10,40%	1999	17,90%
1974	10,60%	2000	17,90%
1975	10,40%	2001	17,90%
1976	10,40%	2002	17,90%
1977	10,40%	2003	17,90%
1978	10,45%	2004	17,90%
1979	10,40%	2005	17,90%
1980	10,25%	2006	17,90%
1981	10,60%	2007	17,90%
1982	11,05%	2008	17,90%